THE STANDARD BEARER

REFORMED MONTHLY

PUBLISHED BY THE REFORMED FREE PUBLISHING ASSOCIATION
GRAND RAPIDS, MICH.

Entered as second class mail matter at Grand Rapids, Mich.

EDITORIAL STAFF
H. Danhof
H. Hoeksema
G. M. Ophoff
B. J. Danhof
G. Van Beek

Subscription communications should be addressed to J. H. Vander Vennen, 858 Kalamazoo Ave., S.E., Grand Rapids, Mich. Communications relative to contents of Magazine should be addressed to Rev. H. Hoeksema, 524 Eastern Ave., S.E., Grand Rapids, Mich.

Vol. I, No. 12 SEPTEMBER, 1925 Subscription Price $1.50

MEDITATION

SCARCELY SAVED

> And if the righteous scarcely be saved, where shall the ungodly and the sinner appear? I Peter 4:18.

Scarcely saved?

Can it be, perchance, that the whole precious matter of the salvation of the righteous be a matter of uncertainty?

Did God provide but a mere chance of salvation, leaving it to the freedom of our frail and whimsical and unstable wills to embrace the opportunity and to cling to it till the end?

To some the words of the apostle Peter seem to convey such thoughts. The righteous, then, are scarcely, that is, but rarely saved. Many they are, indeed, that set their feet on the path of the righteous and that commence with all the righteous to strive for the crown and to seek the City that hath foundations; but rarely it happens that the goal is reached. The vast majority of them fall by the wayside, perish in the way as Israel of old was struck down in the wilderness by the fierce and consuming wrath of God. For also in this respect the way of salvation is like the ancient race-track and the righteous are like the runners. Many would participate in such races, filled with hope and zeal to reach the much desired prize and feeling fully competent to attain to the goal. But for a majority of these their hope ended in bitter disappointment. The crown was scarcely won....

A number of the runners would see their hope vanish like a dream when scarcely the race had begun; others would persevere till in pitiful exhaustion and gasping for breath, they would fall down in prostration, a sorry spectacle for the lookers-on; still others would continue in the course till with hopefully beating hearts they could almost lay their hand on the prize, but only in order to be defeated in the face of victory; and few, very few, indeed, possessed the strength of body and steadiness of determination to reach the goal.....

So, they say, it is with salvation and the righteous. These are scarcely saved.

God, indeed, provided the prize for all: everlasting glory in the eternal kingdom. He opened wide the gates of the City Eternal for all to enter that will. He also devised the way that leadeth into the City and provided a never deceiving road-guide in the Word of His testimony. He even stands with open arms in the gate of the City at the end of the road, lovingly beckoning all to choose the way of the righteous and encouraging those that so did choose to persevere until the end.

But the choice and the running is for man's free-will.

Many disdain the well-meaning call of the King of that City, because the road thither is steep and well-nigh impassable and they prefer the wide and evenly paved road of the world. These are the ungodly and the sinner,—and where shall they appear? Others choose the way of righteousness but for a little while and perish. Still other righteous struggle up the steep road till they consumed all their strength and perish. Some, too, persist till they well-nigh set their feet within the gate of the heavenly Jerusalem, but the gate is closed at that very moment and they perish. Few, very few persevere to the end and obtain the crown....

For scarcely are the righteous saved....

Can it be?....

God forbid!

For a thousand reasons that cannot be!

Or, if that could be, if it were possible, that many of the righteous should perish in the way, where would be the boast of the apostle: "For I am persuaded that neither death nor life, nor angels nor principalities, nor powers, nor things present nor things to come, nor height, nor depth, nor any other creature, shall be able to separate us from the love of God, which is in Christ Jesus our Lord"? Rom. 8:38, 39.

Or, if that could be the meaning of the words: "if the righteous are scarcely saved," where would be the firm assurance of the hope concerning which the very author of these words writes to the elect strangers, when he says: "Blessed be the God and Father of our Lord Jesus Christ, which according to his abundant mercy hath begotten us again unto a lively hope by the resur-

rection of Jesus Christ from the dead, to an inheritance incorruptible, and undefiled and that fadeth not away, reserved in heaven for you, who are kept by the power of God thru faith unto salvation ready to be revealed in the last time"? I Pe. 1:3-5.

But no, most emphatically no, that cannot be.

It cannot be, because the righteous are God's own elect. In unfathomable and most sovereignly free love, for His own Name's sake, He knew them, loved them, chose them, ordained that they should be made like unto the image of His Son that He might be the first-born among brethren. And as unchangeably firm as God's own gracious will over them, so immovably certain is the salvation of the righteous....

It cannot be, because the righteous are the boughten ones not with gold or silver but with the precious blood of Christ. God gave His only Beloved for them. Christ walked the way of grief for them. He that knew no sin became sin for them that they might be made righteousness of God thru Him. For them Christ lived thru all the dark agony of His death. And with His eyes on them, at the moment when the glad light of victory and glory already began to pierce the black night of His suffering, He announced with dying lips: "It is finished."

It cannot be because the righteous are those that have eternal life, and they can never perish. It was not by an act of their own changeable free-will, but by an operation of boundless and irresistible grace, that they became righteous and were moved to set their feet on the way to Zion. They are begotten again unto a lively hope by the resurrection of the Lord. Already they walk in the world with the life of the heavenly City in their hearts. That life is imperishable because of their living connection with the Quickening Spirit.

It cannot because they are in Christ's hand. He is their Lord, their Owner thru deepest love, responsible for them in life and death. His hand is holding theirs. And His hand is Almighty. No one can pluck them out of that mighty hand.

No, it cannot be, for a thousand reasons it cannot be, that the righteous are ever lost.

Somehow they may be scarcely saved.

But saved they are surely.

And on the way to Zion they may sing:

"Salvation is from God alone,
Whom as their covert saints have known
When by sore troubles tried;
The Lord Who helped in troubles past
Will save them to the very last,
For they in Him confide."

Yet, truly, the righteous are scarcely saved.

The salvation of the righteous is very glorious and greatly to be desired. But the way is difficult. According to the standard of the world you cannot dance to glory. So tremendous is this divine work of salvation, and so hard the way that leads to the final glory of the saints, that we would say: they can hardly make it.

Hardly they are saved.

The way is narrow.

And leads thru tribulation.

Thru fire and flood and blood, thru darkness and fear and trouble, thru pain and agony and death, thru shame and contempt and reproach, thru the deep way of the cross, the righteous are saved....

It is a cross that is laid upon their shoulders, which they must carry on the way; a cross, sometimes so heavy that it would seem they can scarcely drag it to the gates of Jerusalem in glory....

They are scarcely saved!

Do you not perceive this element in the very way of the Captain of our salvation? He paved the way to Zion for all the righteous. But, oh, how terrible was that way! Listen to His own estimate of the way He must travel to accomplish the salvation of the righteous, when with a view to it, a few days before he enters into its darkest stretch, he groans: "Now is my soul troubled!" Or, follow Him to the garden where the blood-sweat of profoundest grief stands upon His brow, and let Him tell you in His own words how hardly His people are saved by Him: "My soul is exceedingly sorrowful even unto death." How He groaned, was unspeakably sorrowful, because He, the Sinless One was made sin, because He, the Son, must finally cry out: "My God, my God, why hast thou forsaken me?" If you will follow Him from the Roman hall of judgment to the Place of the Skull, you will on that way find the symbol of the measure of His awful suffering, for well-nigh He succumbs under the heavy tree, hardly can He drag the cross to the place of execution: He suffered according to the full capacity of His strength. Hardly are the righteous saved thru Him.

And as it is with the Lord so it is with the righteous: They are saved thru tribulation, they are hardly saved.

How could it be otherwise?

The servant is not greater than his Lord.

If they hated the Lord they will hate His servants, if true servants they be.

How could anyone imagine that behind such a sorrowful Lord, with the blood of grief upon His face, hated and despised, there would follow a crowd of servants, hilarious and gleeful in the midst of the same world that so hated Him and still hates Him so? Can you conceive of a more horrible disharmony than the Man of sorrows, crucified by the world because it hated the Light, surrounded by a crowd of professed servants and friends, dancing and drinking and playing and singing with high priests and elders and all the dark devildom that would empty the vials of their hatred upon Him?

I tell you nay, this dancing and pleasure-drunken, and worldly-treasure-insane crowd of friends of the world, profess they what they will, do not belong to the followers of the Man of Sorrows. They are the ungodly and the sinners, even though they say: Lord, Lord!

Neither are the righteous in their way thru the world to glory ever pictured in this fashion in the Word that can never lie.

On the contrary, they are hardly saved.

For, though the life, the perfect, eternal life of their risen Lord is in them, they are still in the flesh and they have a hard battle to fight against their former Lord, the Prince of Darkness. They know of sin and guilt, of sorrow and repentance, of the temptations of the flesh and of the world. Besides, they are in the world, being in the flesh, and they let their light shine in darkness and the darkness hateth the light. The world hates them as they do hate their Lord. Reproach and shame and contempt, suffering for His name's sake is their lot. Killed they are all the day long. Thru a thousand dangers, temptations, tribulations and persecutions they must travel to final salvation ....

And, surely, they are saved.

But the way is hard.

Saved, they are, with extreme difficulty.

Scarcely.

Shall we, then, envy the way of the foolish?

Shall we call the broad way of the ungodly and sinner grace?

Shall we be filled with chagrin and discontent, shall our soul grow uneasy when we see the prosperity of wicked men?

Surely, their way is wide and smooth. All the world seems theirs, with its power and treasure, its ease and its splendor, its honor and its pleasure. And they are not in suffering as other men are. They turn in wicked pride against the righteous, yet their prosperity has apparently no end ....

But mark, now, their end.

Where shall they appear?

If the way to glory is so narrow that the righteous are scarcely, that is with difficulty saved; if God leads His beloved children thru so awful a way of agony and tribulation; and if this dark way is indispensable, as you may be sure it is, to lead the beloved of God to the glory He preserves in heaven for them ....

What, then, will become of the wicked, all the tendency of whose heart is toward iniquity, if God gives him the rein and allows his wicked nature full sway, provides for him all the necessary means to manifest and develop corrupt nature, smooths for him the way ....

Surely, God doth set them in slippery places, on the which they sing and dance and rejoice in drunken revelry and rush headlong into destruction!

Where shall they appear? In desolation deep and dark in proportion to the measure of iniquity they were permitted to fill in the days of their earthly prosperity.

How foolish, then, to be envious with the wicked!

And what abundant reason have the children of God to be reconciled with and comforted in the narrow way in the which they are scarcely saved! For how great must be the glory, how rich the inheritance, how unspeakably blessed the eternal victory of the righteous, if God, who loves them as a father loves his children, does not hesitate to lead them thru so deep and dark and awful a way to their salvation! And how necessary the way of tribulation must be to lead us to that final glory if Father's boundless love chose it! And, after all, how safe and comforted we may be in the way, be it ever so dark, in the knowledge that Father's hand holds ours and that, even though we may be scarcely saved, we shall be saved indeed!

He shall lead us by His counsel and afterward receive us in glory.

Soon, very soon, for tribulation is but for a little while, all the weary night is past and the eternal day shall dawn gloriously. And standing in the glorious light of that eternal day, and glancing back upon the finished course in wonderment and adoration we shall give praise to Father and perfect thanks for all the riches of His inheritance and for the wondrous ways thru which He led us thither.

Then, then we shall be satisfied. Satisfied because of the full and rich and deep enjoyment of God's perfected covenant-communion. Satisfied also with the way that had to be traveled to make us partakers of such bliss.

For we shall then experience what we now know by faith, that the suffering of this present time is not worthy to be compared with the glory that shall be revealed in us.

Saved, the righteous are, scarcely.

But saved surely.

And saved to untold glory!

H. H.

MINISTERING ANGELS

They are evermore around us, though unseen to mortal sight,
In the golden hour of sunshine and in sorrow's starless night,
Deepening earth's most sacred pleasures with the peace of sin forgiven,
Whispering to the lonely mourner of the painless joys of heaven.

Seeing all our guilt and weakness, looking down with piteous eyes,
For the foolish things we cling to and the heaven that we despise;
They have been our guardian angels since the weary world began,
And they still are watching o'er us for His sake who died for man.

—Anon.

A great English statesman estimated that when a missionary had been twenty years on the field, he is worth, in his indirect expansion of trade and commerce, 10,000 pounds per year to British commerce.

The Instructor.

"WAARACHTIG EN GETROUW"

In "De Wachter" van Woensdag, 12 Augustus, 1925, bl. 501, vraagt Ds. J. Keizer aan Ds. J. Manni:

"In de 'Standard Bearer' van Juli, 1925, pagina 4, onder, lees ik: 'Wel moeten wij op elk gebied en in elke sfeer en relatie leven uit een eigen geestelijk levensbeginsel: het beginsel der wedergeboorte .... om deze onze voorstelling heeft de Christelijke Gereformeerde Kerk ons uit hare gemeenschap gebannen.' Zijn deze woorden waarachtig en getrouw?"

En op die vraag antwoordt Ds. Manni:

"De 'Standard Bearer' lees ik niet. Maar ik vertrouw dat Ds. Keizer ons de vraag juist geeft, zooals deze uit het lezen van de 'Standard Bearer' opkomt; ja, de woorden juist weergeeft. En zijn nu deze woorden waarachtig en getrouw? Ach, hoe droevig is het dat broeders zoo ontrouw zijn en zoo onwaarachtig in het geven van zulk eene voorstelling. Die de geschiedenis kent, ter Synode is geweest, weet wat ter classis is geweest, zal moeten getuign dat het verre van de waarheid is. Het lust mij echter niet om veel verder hier op in te gaan. Want waarlijk het moet uw hart met droefheid en smart vervullen, wanneer men zijn doen wil rechtvaardigen met zulke scheeve, ik had haast gezegd duivelsche voorstellingen. Hoe durft men zulke dingen voor een lezend publiek brengen met de geschiedenis, nog maar zoo pas doorleefd, die deze dingen zoo duidelijk weerspreekt. En hoe droevig dat velen het alles maar voor waarheid slikken, omdat het in die kringen gezegd wordt. Willen de broeders hun standpunt verdedigen, dat zij dan ook waarachtig en getrouw zijn. Liever schrijf ik over deze dingen niet. Ik heb lieve broeders en zusters onder degenen die zeggen uitgeworpen te zijn. Liever wil ik hun hart niet met smart vervullen, maar toch zulks als de 'Standard Bearer' hier geeft moet als leugen gebrandmerkt worden."

Wij zouden aan dit doen van Dss. Keizer en Manni geen aandacht gewijd hebben, ware het niet, dat men ons van onderscheidene zijden herhaaldelijk meende te moeten verzekeren, dat er bij deze mannen van de oude garde toch zeker misverstand moet verondersteld worden betreffende deze hunne al heel vreemde handelwijze. Allereerst herinnert men ons er aan, dat deze mannen ons vroeger nooit bepaald vijandig gezind waren, en zelfs wel met ons onder verdenking lagen van "Doopersche eenzijdigheid." Men houdt zelfs staande, dat Ds. J. Keizer de eigenlijke ontwerper is van het "substituut voorstel-Manni," dat door Manni zelf werd ingediend, en geruimen tijd vrij manmoedg door hem verdedigd. Op objectieve gronden kan derhalve betrekkelijk wel worden gehandhaafd, dat deze mannen op de Synode van Kalamazoo niet sterk overtuigd waren van de schuld van Dss. Hoeksema en Danhof aan eenige beslist censurabele zonde. Beide waren voor de benoeming van eene commissie van onderzoek en studie van de theorie der gemeene gratie; en Ds. Manni betuigde een- en andermaal, dat hij niet in de Dordtsche Leerregels kon lezen, wat de Commissie van Praeadvies in re de gemeene gratie kwestie de Synode wilde laten uitspreken, dat er in te lezen stond. Ook weten sommigen, dat nà de Synode Ds. Keizer aan Ds. Danhof kwam zeggen, persoonlijk kwam zeggen, dat niet *hij* de broeders Hoeksema en Danhof had willen veroordeeld zien. Omgekeerd, van hem was het *substituut-voorstel-Manni* afkomstig. De vroegere vriendschap tusschen Keizer en Danhof was nog nog niet verdwenen. Met het oog op dit alles, kunnen zij, die van deze dingen afweten, en die ook weten, dat Ds. Danhof *zelf*, gedurende de korte pauze, het *substituut-voorstel-Keizer-Manni* nader moest trachten te formuleeren, en waardoor hij zijn recht, om de Synode verder te mogen toespreken, verbeurde, omdat hij eerst vijf minuten nà het koffiedrinken weer ter vergadering verscheen, zoodat de mogelijkheid niet gansch is uitgesloten, dat zijne eigene bereidwilligheid hem en Hoeksema noodlottig is geworden; — zij, die deze dingen weten, zeggen wij, en die ook wel weten, dat Ds. Keizer heel wel weet, wat de Synode deed, alsmede, hoe men vóór de Synode getracht heeft, om ook Ds. J. Keizer zelf, met vele andere leeraars en kerkeraden tegen ons te doen optreden, en dat Ds. Keizer die beweging toen afkeurde, en niet mede wilde doen; — zij, die weten, dat Ds. Keizer ook heel goed weet, althans kan weten, wat er daarna op de classes is afgespeeld geworden, en heel goed weet, waar hij Ds. Danhof thans zou kunnen vinden, om, mocht hij iets niet weten, door vragen te weten te komen, betreffende het artikel, waarin de gewraakte passage, volgens zijn schrijven aan Ds. Manni, voorkomt, van den auteur zelf, veel beter zelfs dan van Ds. Manni, die het stuk nooit gelezen heeft, en met geen mogelijkheid den inhoud daarvan kon opdiepen uit de door Ds. Keizer hem gedane vraag, althans niet, indien die vraag hem werd voorgelegd in den vorm, waarin zij wordt weergegeven in "De Wachter"; — zij, die dit alles overwegen, willen niet aannemen, dat hier aan boos opzet moet worden gedacht. Hier heerscht misverstand, hoe dan ook!

En, ja, als men zóó redeneert en ons deze zaak alzóó voorstelt, dan zeggen ook wij: zeker, hier is misverstand in 't spel, al begrijpen we daarvan ook de mogelijkheid niet. Verstaan doen we niet, hoe een ervaren en bejaard predikant, die schier alles, wat op deze onderhavige kwestie betrekking heeft, van nabij heeft waargenomen, een ander predikant, schoon zeker bekwaam, maar toch vrij ver, in zekeren zin althans, van het tooneel verwijderd, om licht kan vragen, en den aangesprokene zelfs geen mededeeling doet van het verband, waarin de uitdrukking gevonden wordt, waarop hij in zijne vraag reflecteert. Nog minder verstaan we, dat iemand durft te veroordeelen, en zelfs als *duivelsch* te brandmerken, hetgeen hij zelfs niet heeft gezien. En toch, ter andere zijde, wij zeggen het met de menschen: deze mannen zijn waarachtig en getrouw. Er moet dus wel ergens misverstand bestaan, al vatten wij daarvan de oorzaak niet. En om dit misverstand uit den weg te ruimen, zal nadere infor-

matie zeker wel schier het eenigste en tevens het meest doeltreffend middel zijn. Natuurlijk heeft Ds. Keizer aan meer licht geen behoefte, want hij heeft hetgeen we schreven voor zich; maar Ds. Manni leest "The Standard Bearer" niet. Aan zijn adres richten we dan ook het onderstaande:

In "The Standard Bearer" van Juli, '25, Ds. Manni, hebben wij onder het opschrift: "Op alle terreinen des levens," melding gemaakt van het feit, dat in "De Reformatie" van 29 Mei, '25, Prof. Dr. V. Hepp Dr. Dijk verzoekt, om zijn oordeel betreffende het gebruik van den term: op alle terreinen des levens, aan nadere herziening te onderwerpen. De zaak was deze. Zooals u weet, de term: *op alle terreinen des levens,* is afkomstig van Dr. A. Kuyper. Nu bestond Dr. Dijk het, om te beweren, dat z.i. die term "op alle terreinen des levens" dient te worden losgelaten. "Omdat gebleken is, dat, hoe goed deze uitdrukking ook bedoeld is, zij is gebezigd als een leuze om veel wereldzin goed te praten, en als een vlag, om verkeerde lading te dekken. Trouwens in den term zelf schuilt eenig gevaar. Door de zonde is het niet mogelijk om God op alle terreinen des levens te dienen, want er zijn terreinen, welke zoo door de boosheid des menschen verworden zijn, dat wij ze moeten loslaten. Die vuil is, dat hij nog vuil worde. Er is ook een voortgaand proces van het kwaad, dat wij niet kunnen stuiten." Aldus sprak Dr. Dijk.

Dr. Hepp daarentegen wil van het prijsgeven van zekere terreinen niet weten. Wel echter wil hij zich beijveren om omver te trekken wat op die terreinen Christus mishaagt. Hij gebruikt een beeld, om zijne eigene voorstelling van de zaak nader toe te lichten. "Als iemand een terrein wil koopen, zegt hij, dan zal hij het terrein niet ondeugdelijk verklaren, omdat achteraan, tegen den waterkant, een schuurtje staat, dat een vergaarplaats van malariamuggen is. Hij zal dat schuurtje laten verwijderen of afdoend laten reinigen en de sloot met petroleum of een andere doeltreffende vloeistof bewerken. Doch het terrein laat hij er niet om loopen." Gij ziet, dat Dr. Hepp zich het afdoend reinigen van onderscheidene levensterreinen nog al gemakkelijk voorstelt. U stemt ons toe, dat wij de voorstelling van Dr. Hepp met alle recht ongereformeerd hadden kunnen heeten. De terreinen kunnen eenvoudig niet afdoend gereinigd worden. En U stemt natuurlijk eveneens toe, dat wij het voorstel van Dr. Dijk, om sommige terreinen prijs te geven, ook niet moeten hebben. Als Gereformeerden moeten we het volle leven leven voor onzen Heer, op alle terreinen. Wij hadden dus wel in negatieven zin critiek kunnen oefenen. Wij deden dat echter niet. Wij waren gedachtig, hoe het ons was vergaan in de laatste jaren. Iets dergelijks voor anderen begeeren we niet. Wij zeiden dan ook slechts, dat we ons met beving hadden verheugd bij het lezen van genoemde gedachtenwisseling. Ook betuigden we instemming met Dr. Dijk, als hij zegt, dat het proces van het immer voortgaand kwaad niet wordt gestuit. Maar wij zeiden er niet bij, dat zulk zeggen virtueel loochening eener gemeene gratie in zich sluit. Wij wilden geen onaangenaam gevoel teweegbrengen, zooals Dr. Janssen b.v. deed, toen hij in allerlei geschriften mannen, als: Ten Hoor, Volbeda, H. J. Kuiper, e. a., daarvan betichtte. Al is iets ook een feit, daarom behoeft men er nog niet altijd melding van te maken. En hier kwam nog bij, dat wij toch ook weer niet geheel met Dr. Dijk vermochten in te stemmen. Wel is het onze volle overtuiging, dat het proces van het kwaad niet wordt gestuit, doch immer voortgaande is, gelijk ook Dr. Dijk staande houdt; maar daarom zouden we ons toch niet willen onttrekken aan zekere bepaalde levensterreinen. Op dat punt gaan we weer met Dr. Hepp mee, ofschoon we absoluut overtuigd zijn, dat er geen petroleum of eenig ander doeltreffend vocht bestaat om de terreinen van het menschelijke leven op aarde te reinigen van de malariamuggen der zonde en des verderfs.

En toen hebben we ons ten slotte op de volgende wijze uitgelaten, Ds. Manni: "Doch al geven we ook toe, dat ook de terreinen onder den vloek liggen en het eene terrein wellicht zelfs meer dan een ander gebied, dat die terreinen alszoodanig toch neutraal zijn, dat is, die zijn niet zedelijk van aard; maar het kwaad schuilt in de menschen. En in die menschen wordt het proces van het immer voortgaand kwaad niet gestuit. Daarom behoeven we om dat proces van voortgaand kwaad, dat wij niet kunnen stuiten, en dat ook niet gestuit wordt, dan ook geen terrein te verlaten; *maar wel moeten wij op elk gebied en in elke sfeer en relatie leven uit een eigen geestelijk levensbeginsel: het beginsel der wedergeboorte. En aangezien de onwedergeborene niet uit dat beginsel kan leven, daarom is er op geen enkel gebied wezenlijk sprake van samenwerking tusschen Gods volk en de wereld. Die twee verschillen in levenswortel. Wij moeten het leven dan ook niet indeelen naar terreinen, maar naar beginselen. En dat doende, krijgen wij geen ascetisme, maar geestelijke zedelijke antithese.*

Om deze onze voorstelling evenwel heeft de Christelijke Gereformeerde Kerk ons uit hare gemeenschap gebannen. En nu bemerkende, dat Dr. Dijk noch Dr. Hepp eene betere voorstelling vermag te geven, en tevens onderling verschillen, en vreezende, dat zij hunne respectieve lijnen consequent zullen blijven volgen, zoo lazen wij hunne uitwisseling van gedachten met een bevend hart. Wij vreezen het ergste voor die broeders, althans voor den zwakkere van die twee.

Waarom kunnen wij toch niet allen samen strijden uit het gemeenschappelijk beginsel der wedergeboorte op alle terreinen des levens?"

In het *onderstreepte* komt de passage voor, die gij in de vraag van Ds. Keizer onder de oogen gehad hebt, en waarover gij schrikkelijk zijt uitgevaren. Gij zult dat natuurlijk nu niet meer doen. Want gij zijt het, wat de zaak betreft, volkomen met ons eens. Gij wilt ook leven uit het ééne beginsel der wedergeboorte, en dat wel op alle terreinen des levens. En gij zijt het niet eens met Dr. Hepp, dat die terreinen maar eventjes met eene zekere vloeistof kunnen gereinigd worden van de malariamuggen der zonde en van het verderf. En toch wilt gij

ook weer niet met Dr. Dijk zekere terreinen verlaten. Neen, gij zijt het met ons eens. Indien niet, zeg het vrij uit in ons blad, zoodat onze lezers, zij, die ons volgen, het lezen kunnen.

En ook stemt ge ons toe, dat we gedurende de laatste jaren voor dit beginsel, en voor *niets anders*, geijverd hebben, met inspanning van onze beste krachten. Wij willen uit één beginsel leven. Voor de waarachtigheid van dit woord verwijzen we naar alles, wat we in de laatste jaren gepubliceerd hebben. En wij tarten hiermede Ds. Manni om in "The Standard Bearer," indien hem zulks lust, te bewijzen, op objectieve gronden, dat dit ons zeggen niet waarachtig en getrouw is.

Doch gij vraagt misschien, of de Christelijke Gereformeerde Kerk ons daarom buiten hare gemeenschap sloot; omdat we die voorstelling van de dingen geven. Natuurlijk, waarom anders? De Christelijke Gereformeerde Kerk wil *twee* genaden: *twee* levensbeginselen; wij maar één. Behalve de zaligmakende genade, welke God aan de uitverkorenen schenkt, bewijst Hij, volgens Synodale uitspraak, ook nog eene zekere gunst of genade aan verworpenen; die krachtens die hun bewezen genade nog het goede doen voor God. Omdat wij dat onmogelijk zóó kunnen zien, en derhalve met een gerust geweten kunnen verkondigen aan de gemeenten; dáárom, en daarom *alleen*, staan we thans buiten de gemeenschap der Christelijke Gereformeerde kerken. De kerkrechtelijke zijde der kwestie laten we nu nog rusten. En wij tarten u, Ds. Manni, om op objectieve gronden in "The Standard Bearer" te bewijzen, dat dit zeggen niet waarachtig en getrouw is.

H. D.

KENNISGEVING

De jaarvergadering van de leden der "Reformed Free Publishing Association" staat gehouden te worden, D. V., Dinsdagavond den 22sten September, 1925, om half acht in de basement van de Protesteerende Chr. Gereformeerde Kerk aan Eastern Ave., Grand Rapids, Mich.

Daar er belangrijke zaken zullen besproken worden, worden alle leden dringend verzocht tegenwoordig te zijn.

Degenen die lid dezer Vereeniging wenschen te worden, zal dien avond gelegenheid worden gegeven.

Vijf bestuursleden zullen worden gekozen uit de volgende nominatie:

P. Alpenaar, Kalamazoo; P. Dijksterhuis, Kalamazoo; J. Doezema, Grand Rapids; D. Londen, Grand Rapids; R. Newhouse, Hope Church; F. La Grange, Grand Rapids; J. Rust, Kalamazoo; R. Timmer, Grand Rapids; R. Wolthuis, Grand Rapids; A. Wijma, Grand Rapids.

Namens het Bestuur,
ARTHUR WYMA, Secr.

PROF. BERKHOF'S BROCHURE

(Continued)

Let us now point out what this learned committee did. The committee pronounced the three propositions corrupt. I shall quote from their report. In "The Banner" Hoeksema asserted the following (Our Doctrine, Art. 29) "The fact remains that, in some way, to a certain extent, in a certain measure all men partake of grace, and hence, God must be graciously inclined to all. We deny that in any way or to any extent for time or eternity God assumes an attitude of positive favor or grace over inclined to the reprobate but to His people only. Conagainst the reprobate." The above quotation is a negative statement of the matter. God is not graciously cerning this proposition the committee reported: "Deze uitspraken acht uwe comm. in strijd te zijn met de Heilige Schrift en de Belijdenisschriften." (Rapport der commissie van Prae-advies betreffende zaak-Algemeene Genade, p. 7.)

Punt 2.

Met betrekking tot het tweede punt wordt het volgende gezegd door de broeders Danhof en Hoeksema:

(Niet Doopersch maar Gereformeerd, bldz. 22): "Wij verstaan zeer wel dat de zonde nog niet tot volle rijpheid is gekomen. Maar wij verklaren dit niet uit een zekere stuitende werking Gods, waarvan noch in de Schrift noch in de Belijdenis ooit sprake is, maar eenvoudig uit de organische ontwikkeling der dingen." (Bladz. 49.)

In the above quotation it is asserted, we should notice, that sin developes organically and unchecked. Also this proposition the comm. pronounced unreformed. Said the comm.: "Ook deze uitspraken acht uwe Comm. in strijd met de Heilige Schrift en met uitspraken der Belijdenisschriften." (Report, p. 9.)

Punt 3.

Met betrekking tot punt drie spreken de broeders Danhof en Hoeksema zich aldus uit: (Niet Doopersch maar Gereformeerd, bladz. 32) "Het is uwe beschouwing dat de mensch wel van nature zoo bedorven is, dat hij ganschelijk onbekwaam is tot eenig goed en geneigd tot alle kwaad. maar die bedorven natuur door Gods algemeene genade toch weer bekwaam wordt om positief goed te doen. En wij spreken het met alle vrijmoedigheid uit, dat dit laatste noch naar Belijdenis noch naar de Schrift is."

In the above quotation Danhof and Hoeksema maintain that natural man is capable of sinning only. This is the third of the three propositions to which they and we adhere.

The idea embodied in this proposition was condemned by the comm.: "Evenals de vorige, acht uwe comm. ook deze uitspraken in strijd te zijn met Gods Woord en met onze Belijdenisschriften." (Report, p. 11.)

The three propositions in question were condemned by the comm.

The comm. also reported that Danhof and Hoeksema are reformed in truths fundamental.

We are now ready to draw a few conclusions.

1) Whereas any three propositions must be sound if the exposition of them is sound;

2) Whereas the exposition of any three propositions must be corrupt if the propositions themselves are corrupt;

3) Whereas the propositions together with their exposition must be sound if either are sound.

4) Whereas Synod pronounced the three propositions corrupt and the exposition of them sound, it follows, according to the comm.:

a) that the three propositions are corrupt;

b) that the three propositions are sound;

c) that the exposition of them is corrupt;

d) that the exposition of them is sound;

e) that the three propositions together with their exposition is sound;

f) that the three propositions together with their exposition are corrupt.

Now if someone exclaims that the above conclusions taken together form a hopeless jungle of contradictory statements I would answer: just so.

But, mark you, they follow logically from the above premises. And these premises are found in the report of the comm. And this means that the report which that learned comm. submitted to synod is one of the most ridiculous documents that ever saw light. And Oh, how the learned Dr. C. Bouma pleaded for the adoption of this superb piece of nonsense. I can still see him there on the rostrum, swinging his arms wildly, causing the auditorium, where we were, to reverberate with his excited oratory in the attempt to induce synod to accept a document which is destined to become proverbial for its meaningless content. And that the learned Bouma.

That report of the comm. annihilates itself. Again, that report is a testimony to the fact that the comm. did not begin to understand the Danhof and Hoeksema's "Van Zonde en Genade." The three propositions of which that book is an exposition are the embodiment of most fundamental thought. The thought contained in the three propositions revolve about such matters as God's righteousness, His holiness, omnipotence, love and grace, God's eternal counsel, election, providence and man's total depravity. And the comm. condemned the three propositions of Danhof and Hoeksema but conceded that they were reformed in truth fundamental. Which goes to show that the comm. does not understand reformed theology. And that the learned comm.

And what was said of the report of the comm. also applies to the professor's brochure. The assertion that our views must be regarded as an attrack upon Pelagianism amounts to a confession on the part of the professor that our views in their entirety are reformed, for they form one organic whole and must be regarded as the exposition of three propositions. Hence, what applies to a part applies to the whole. Again, when the professor admitted that our views are an attack upon Pelagianism he annihilated the contents of those sections of his brochure and of his report which asserts that our views are unreformed and that for the above named reasons. These things are so, irrespective of what the professor may have to offer in defense of himself .

The question arises: when was the professor speaking the truth? when he pronounced our views unreformed, or when he asserted as a comm. member that our views militated against the confessions? It is evident that he cannot be right both times. It is quite impossible for our views to be at once reformed and unreformed. We ourselves are best able to determine what is what.

The professor spoke the truth when he admitted that our views were reformed. He erred, however, when he contended that these views militate against our confessional standards. That he erred then, I shall prove now.

The first proposition asserts that God is gracious unto His people only and not unto the reprobate. Do our confessional standards teach the reverse? The professor himself most emphatically maintains that no one has a right to assert that our confessional standards teach that God is gracious to the reprobate. We dwelt upon this matter at length in our previous art. (See previous number of The Standard Bearer.) Berkhof concedes, does he not? that point one is at best implied in the Standards. Says he: "Zij (de Synode) heeft alleen een drietal waarheden naar voren gebracht en geformuleerd, die duidelijk in onze confessioneele Standaards *begrepen* en voor een gedeelte daarin zelfs uitdrukkelink zijn uitgedrukt." According to the professor his first point is a conclusion. Now, the Standards of the church are a human production we saw. Let us quote Bavinck once more: "De Belijdenis verdient alleen geloof, omdat en in zoover zij met de Schrift overeenkomt en blijft, als feilbaar menschenwerk, revisibel en examinabel aan de Schrift." (Bavinck, Dog., Vol. I, p. 73.) Dr. Bavinck denominates the church confession a human production, the work of man, liable to revision and examination. Berkhof concedes that his first point is a conclusion. It is a conclusion, therefore, drawn from a human production. The professor insists that a conclusion of this kind has no value. Listen to him once more: "Wat menschelijke schrijvers uitdrukkelijk zeggen, is natuurlijk in den regel hetgeen zij bedoelen. Wat men daaruit door de eene uitdrukking met de andere te vergelijken, enz. kan afleiden en meent te moeten afleiden, kan wel geheel buiten hunne bedoeling liggen, ja zelfs tegen hunne bedoeling zijn." (Berkhof, Bijbelsche Hermeneutiek, p. 199, 200.)

Berkhof makes it very plain that the confessional value and binding power of *his first point* is zero. And this means that, according to the professor, one has absolutely no right whatsoever to maintain that the first of the three propositions of Danhof and Hoeksema militate against our confessional Standards. Yet Berkhof, as a member of the comm. reports that Danhof and Hoeksema's first proposition does militate against our Standards. Ans he urges synod to see to it that we are cen-

sured in case we refuse to retract. Prof. Berkhof, I ask you, why don't you give an account of yourself. Explain the situation please. You owe it to us, to yourself, to the churches and to your God.

Now the second of the three propositions of Danhof and Hoeksema. It reads, "Sin develops organically and unchecked." Berkhof, the comm. member, in the report which he submitted to synod asserted that also this proposition militates against the Standards. But does it? Do the Standards teach that "God de zonde in zijne ontwikkeling stuit," i. e. that God checks the development of sin? No, indeed. The Standards do teach, "dat God de duivelen in toom houdt, en al onze vijanden, die ons, zonder zijne toelating en wil niet beschadigen kunnen." This, to be sure, we must heartily indorse. For it means that God reigns, not the Devil neither our enemies, no, but God. What a great comfort that is. And should we not believe it? If I could not believe that God ruled and controlled all things I would be without comfort. Does the professor mean to say that I do not believe that God reigns? It seems so. For he reported to synod that the second of the three propositions of Danhof and Hoeksema militates against that article of our confessions which is a formulation of the doctrine of God's providence. But if the professor was actually convinced that we denied God's providence how was it possible for him to report to synod that we are sound in the fundamental truth as formulated in our confession? Prof. Berkhof will you please answer this question? We have a right to your answer.

Indeed, we do believe that God controls and restrains the Devil and all our enemies. And the proposition that sin developes organically and unchecked is no denial of that precious truth. There is a vast difference between the statement, "God controls and restrains the Devil and all our enemies" and the statement, "Sin developes organically and unchecked."

The proposition does not militate against our Standards. No one has ever proved that it does. Should they not have done so before deposing us?

And the third proposition. We maintain that natural man is capable of sinning only. Do our Standards teach the reverse? Indeed, they do not. The confession does teach that there remains in man, since the fall, the glimmerings of natural light, whereby he retains some knowledge of God, of natural things and of the difference between good and evil, and discovers some regard for virtue, good order in society, and for maintaining an orderly external deportment." (Canons of Dordt, chapter III, IV, art. 4.)

The above we indorse, we believe it with all our hearts. And our assertion that natural man sins only, does not militate against the truth contained in the above article. To the contrary, the proposition that natural man sins only, is in full agreement with the article quoted above. Let me quote the remainder of it. "But so far is this light of nature from being sufficient to bring him to a saving knowledge of God, and to true conversion, that he is incapable of using it aright even in things natural and civil. Nay further this light, such as it is, man in various ways renders *wholly polluted* and holds it in unrighteousness, by doing which he becomes inexcusable before God.

This article, we should notice, calls the virtue of the natural man *sin.* Hence, the third proposition of the brethren Danhof and Hoeksema are in full agreement with our Standards. And this holds true of the first two as well.

And finally, we also maintain that God does not *offer* the grace which there is in Christ to the reprobate. This follows from the first of the three propositions of Danhof and Hoeksema. Again I ask, do the Standards teach the reverse? No, indeed. Our Standards do teach, however, that this promise, together with the command, to repeat in Christ crucified shall not perish but have eternal life, that this promise, together with the command to repent and believe, ought to be declared and published to all nations and to all persons promiscously and without distinction, and further that as many as are called are unfeignedly called, and that all who are called should comply with the invitation, and further that God seriously promises eternal life and rest, to as many as shall come to Him and believe in Him. (Can. of Dordt., chapter II, art. 5; chapters III, IV, rat. 8.) What is taught in the above articles we believe with all our heart. But we reject that God offers the grace which there is in Christ to the reprobate. This the above articles do not teach. Our standards nowhere teach such a thing. To the contrary our Standards teach the very reverse, as we shall point out and make plain in due time.

Prof. Berkhof himself assures us that the proposition, "God offers the grace which there is in Christ to the reprobate" is nowhere found in the Standards. He admits it in that he concedes that the idea embodied in the proposition is *implied* in the confession. Listen to him: "Nu zendt God naar zijn welbehagen, naar zijn eeuwigen raad het Evangelie aan zekere volken en menschen. Aan die allen nu zonder onderscheid moet de belofte des Evangelies worden verkondigd en voorgesteld. Dit mag eenvoudig niet zoo worden opgevat, alsof het louter de taak van den prediker ware, om allen menschen bekend te maken met het feit, dat zij, die in Christus gelooven, zalig zullen worden. Hij moet hun de belofte, moet hun het heil in Christus *aanbieden. Zegt ge dat dit hier niet staat, dan antwoorden we, dat dit toch zeker wel bedoeld is. Het ligt immers duidelijk in dit article opgesloten* ....." (Reformed Herald, Vol. I, No. 2, p. 28.)

We see how that the professor admits that the proposition in question is an implication, a conclusion drawn from our Standards. And this amounts to an admission on his part that he has *no right* to maintain that the proposition is found in the Standards.

Berkhof himself admits that when we teach that God does *not* offer the grace which there is in Christ to the reprobate we are *not* teaching anything contrary to the confession.

In fine, Berkhof admits, yea we may even say that he insists that the three propositions of Danhof and Hoeksema do not militate against our Standards. He admits it in his Hermeneutics, he admits it in the Reformed Herald. And in his brochure the professor is even telling the public that the three propositions of Danhof and Hoeksema are in full harmony with our confession when he asserts: "De schoten, die er oogenschijnlijk op gelost werden, troffen in het geheel geen doel. Zij waren feitelijk gericht gedeeltelijk tegen de Arminiaansche leer van de algemeene voldoening, en gedeeltelijk tegen de Pelagiaansche beschouwing, dat ook de natuurlijke mensch in staat is, om geestelijk goed te doen." And yet, as a comm. member Berkhof reported to synod that the three propositions of Danhof and Hoeksema militated against our Standards and subsequently recommends our deposition. Professor, will you explain this please? I repeat, you owe this explanation to us, to yourself, to the churches and to your God.

Our views are not in conflect with the confession. They are in full harmony with the confession. This will become apparent as we go on dissecting Berkhof's brochure. It will also become apparent that the brochure is one grand appeal for Pelagianism and Arminianism. It shall also become apparent that what is found on page 64 of the brochure to the effect that we an "vooropgezette idee aan Schrift en Belijdenis opdringen" applies to the professor in a surperb sense.

We feel assured that we have proved our contention to the effect that we were deposed solely because of our attacks on Pelagianism. I invite anyone to discover another reason. Danhof and Hoeksema were assailed, dragged before the synod and finally deposed because of their attacks on Pelagianism.

In conclusion this advise: the professor should exercise more care in the choice of his figure.

(To be Continued)

G. M. O.

WHAT GOD LOVES AND HATES

God stands between the right and the wrong, not looking pleasant on the one and equally pleasant on the other; not looking as the sun looks, with a benignant face on the evil and on the good; and not as man looks, with only a less benignant face upon the evil. He stands with all the fervour of His infinite love and all the majesty of His unlimited power, approving good, and legislating for it on the one side; and disapproving evil, and abhorring it, and legislating it down to the dust, and beneath the dust, into infamy and eternal penalty on the other side. And if there be one truth that speaks throughout the Bible like the voice of God, and resounds with all the grandeur of Divine intonation, it is the truth that God does not look with an equal eye upon the evil and the good, that He is a discriminator of character, a lover of that which is right, and a hater of that which is wrong.

—H. Ward Beecher.

DE JONGSTE KERKELIJKE STRIJD

III. Voor de Breedere Vergaderingen.

C. Voor de Synode, 1924

Het ligt niet op mijn weg, om den leerstelligen inhoud der drie door de synode van Kalamazoo aangenomen stellingen te bespreken. Dit te doen behoort tot de taak, die, bij verdeeling van arbeid, aan Ds. H. Danhof werd opgedragen. We zullen ons daarvan dan ook onthouden, behalve voorzoover het noodig zou zijn op den inhoud der "Drie Punten" in te gaan tot recht verstand van de kerkrechtelijke zijde der zaak. Het ligt in den aard der zaak, dat bij de bespreking van de rechtskwestie in deze zaak, de vraag niet geheel en al achterwege kan blijven: wat sprak de synode eigenlijk uit in betrekking tot ons en onze beschouwing? Heeft ze ons op al de beschuldigingen, die tegen ons waren ingebracht, veroordeeld? Heeft ze uitgesproken, dat we dwaalden? Of, om de zaak aanstonds in kerkrechtelijk licht te bezien, heeft ze den Classes Grand Rapids Oost en West voldoenden grond gegeven, om tot onze schorsing en afzetting over te gaan?

We zagen reeds, dat de synode geen actie wilde. Ze had van de commissie ad hoc een voorstel voor zich, om ons te vermanen; om ons te doen beloven, dat we ons zouden neerleggen bij en houden aan den inhoud der drie punten; om ons te behandelen, door de zaak aanhangig te maken bij de kerkeraden. De synode heeft dit voorstel der commissie niet aangenomen. Behandeling wilde men dus niet.

Doch het laat zich denken, dat de synode ons zeer welwillend gezind was, en dat ze zachtkens met ons wilde handelen. Er was dan wel voldoende grond, in leerstelligen zin, om tot behandeling onzer personen over te gaan. Maar de synode was lankmoedig. Men was het er dan over eens, dat, wat onze dwalingen betrof, we noodig behandeld moesten worden. Doch men wilde de zaak nog eens aanzien en ons tijd geven, om ons van de dwaling onzes wegs te bekeeren. Natuurlijk gold dit dan toch in geen geval van de commissie, die feitelijk bestond uit Berkhof, Bouma en De Jong. Zij gedoogden geen uitstel. Zij stelden der synode voor, om aanstonds tot het uiterste toe door te gaan. Want wel trachtten ze den schijn hiervan te ontgaan, door eerst uit te spreken, dat ze onmiddellijke behandeling niet menschelijk achtten. Doch onmiddellijk daarop geven ze der synode in hun rapport dan toch advies, om wel tot behandeling over te gaan, en dat wel tot zoover als de synode maar eenigszins gaan kon. Neen, de commissie was niet lankmoedig. Door hen was ons lot beslist: de drie punten onderteekenen of behandeld worden. Maar stond de zaak dan zoo, dat de synode ons gunstiger gestemd was en dat, schoon men het goed eens was over de vraag of we ons ook der afzetting waardig hadden gemaakt, men lankmoedig over ons is geweest?

Zoo heeft men het van de zijde onzer vijanden wel voorgesteld. De synode was ons o, zoo gunstig gestemd geweest; had ons op het allerzachtst behandeld. Ze had

zoo gemakkelijk verder kunnen gaan. Doch ze wilde dit niet, omdat ze de broeders zoo gaarne wilde behouden! Nu schijnt dit wel vreemd. Want immers, we hebben nooit om gunst of lankmoedigheid gebedeld bij classis of synode. We waren persoonlijk ook geen voorwerpen van medelijden. We eischten niets anders dan recht. We hebben het der synode in zeer duidelijke taal gezegd, dat we nooit zouden herroepen, dat zij dwaalde en dat wij de gereformeerde waarheid voorstonden; dat het recht aan onze, het onrecht aan hare zijde was; dat we er persoonlijk niet om gaven, in een kerk, die zoo afweek in betrekking tot waarheid en recht beide, nog langer eene plaats te hebben. Wij wilden geen uitstel, gunst of lankmoedigheid. Het was immers geen kwestie van personen, maar van waarheid en recht. En ook heeft men immers onze personen, schoon men ons wel op allerlei wijze vertrapt heeft, toch nooit wezenlijk kwaad kunnen doen. In het licht van dit alles schijnt het toch wel vreemd, dat de synode toch lankmoedigheid wilden betoonen. Ook verklaarde de president der synode voor het wereldsche gerecht de zaak gansch anders. Hem werd gevraagd, hoe de synode toch ooit tot zulk een halfslachtig en dubbelzinnig besluit gekomen was, alsmede, waarom ze geweigerd had tot behandeling over te gaan. En hij legde de nobele getuigenis af, dat hij bevreesd geweest was, dat een scherper voorstel er nooit door zou gaan. Met andere woorden, men was bang, dat men geen meerderheid op de synode zou kunnen vinden voor een voorstel, om ons te veroordeelen en te behandelen. De tegenpartij was wel gewillig, doch niet bij machte, om ons te behandelen. En men wilde toch iets zeggen, zij het dan ook op de allerdubbelzinnigste wijze, want men wist immers wel, dat de meerderheid, die niet te vinden was op de synode, wel te vinden zou zijn in Classes Oost en West! Een wonderlijke lankmoedigheid, voorwaar!

We zullen daarom, in verband met deze kwestie, wel degelijk de vraag hebben te beantwoorden: wilde de synode geen behandeling of kon ze niet? En in verband daarmede zullen we twee dingen hebben na te gaan. In de eerste plaats zullen we hebben te onderzoeken, of de synode ons uit leerstellig oogpunt werkelijk veroordeelde. Wat heeft ze in betrekking tot ons uitgesproken? En in de tweede plaats moeten we een antwoord hebben op de vraag: hoe is de synode tot de uitspraak, die ze eindelijk deed, gekomen? We bespreken de laatste vraag eerst.

In de bespreking van het rapport der commissie ging alles tamelijk vlot, totdat men was toegekomen aan zijn leerstelligen inhoud. Toen begon de moeite. En toen bleek het aanstonds, dat de synode niet eenstemmig was en het ook nooit zou kunnen worden. En de groote oorzaak van al de moeite was het eerste punt, zooals dat door de commissie der synode werd voorgesteld. Dat eerste punt had de commissie vastgesteld in de woorden:

"De gunstige gezindheid Gods jegens alle menschen en niet alleen jegens de uitverkorenen."

De predikanten Danhof en Hoeksema hadden geleerd, dat genade niet in de dingen zit, dat God wel goud en zilver, regen en zonneschijn kan schenken aan alle menschen, zonder dat Hij daarin ook genade aan allen geeft, dat de uitwendige gaven van dit tegenwoordige leven ook toekomen aan de verworpen goddeloozen, doch bij hen zonder genade; dat iets den dooden zondaar, zonder de ontvankelijk makende genade van Gods Geest in de wedergeboorte, nooit tot genade kan zijn, dat buiten Christus voor den naakten zondaar geen genade is in tijd of eeuwigheid. Van al deze dingen zegt de commissie in haar rapport:

"Deze uitspraken acht uwe commissie *in strijd* te zijn met de Heilige Schrift en de Belijdenisschriften....."

En ze spreekt dan als hare meening uit, dat:

"Volgens Schrift en Confessie het vaststaat, dat God gunstig gezind is en genade bewijst aan hen, die de Schrift bestempelt als 'goddeloozen' en 'onrechtvaardigen,' waaronder natuurlijk ook de verworpenen begrepen zijn."

Dit voorstel van de commissie ontving het leeuwenaandeel in de bespreking. En geen wonder. In de eerste plaats toch is dit metterdaad het gewichtigste punt der drie. Een synode, die dit kon uitspreken, kon ook de dwalingen der punten II en III wel aanvaarden. In de tweede plaats, nadat men zich moe gestreden had over het eerste punt, gleden de beide anderen er ten slotte gemakkelijk bij door. Maar wat hier vooral een spaak in het wiel stak, was wel, dat men hier de duidelijke leer der verkiezing en verwerping aantastte en trachtte uit te spreken, wat in zichzelf de allergrootste tegenstrijdigheid was. De broeders Danhof en Hoeksema hadden geleerd, wat doorzichtig is als glas, dat God de goddeloozen haat en de rechtvaardigen bemint, dat Hij Zijn volk genadig is en Zijnen vijanden een tegenstander is, in tijd en eeuwigheid, dat Hij daarom alleen aan de uitverkorenen genade schenkt en de verworpenen altijd haat. En in verband daarmede hadden ze geleerd, dat God alle dingen Zijn volk, den uitverkorenen, den rechtvaardigen, ten goede doet medewerken en ook evenzeer den goddeloozen, den verworpenen, die altijd Zijn vijanden zijn en blijven, alle dingen ten kwade schikt. Dat was goed gereformeerd. Dat is een duidelijke voorstelling. Dat is Schrift en Belijdenis. Dat is de leer onzer vaderen. Dat kan ook ieder verstaan. Welnu, de commissie wilde, dat de synode zou uitspreken, dat dit in strijd was met Schrift en Belijdenis. En voorts stelde de commissie aan de synode voor, om uit te spreken, dat God liefheeft wien Hij haat, dat Hij bemint dengene van wien Hij een gruwel heeft, dat Hij gunstig gezind is dien, van wien Zijn ziel een afschuw heeft, dat Hij zegent wien Hij vloekt, dat Hij tijdelijk aanneemt, wien Hij eeuwiglijk verwerpt, dat Hij genade schenkt aan hem, dien Hij vervult met Zijn verborgen schat van toorn.

Is het wonder, dat zulke wonderlijke dingen veel van der synode tijd eischten? Daar waren er toch ook nog op de synode, die gaarne wilden, dat deze dingen hun eerst eens duidelijk zouden worden gemaakt; eer men officieel maar iets vaststelde. En duidelijk was dit immers niet te maken. Ook is het geen mysterie, dat men geloovig kan aanvaarden, schoon te diep voor ons ver-

stand, om te doorgronden. Een mysterie aanvaardt het geloof en het aanbidt in ootmoed en nederigheid. Doch de stelling der commissie is niet diep, opent niet de deur voor onzen blik, om te turen in een diepte van goddelijke heilgeheimen, die dieper wordt naarmate ons oog tracht in te dringen in de geheimen van het goddelijk mysterie. Integendeel, ze is zeer ondiep en zeer doorzichtig. Een kind kan wel verstaan en doorzien, wat de commissie voorstelde. God zegent, wien Hij vloekt. Hij bemint, wien Hij haat. Hij leidt op weg naar de hel met de genadige bedoeling, om te zegenen. Dat is doorzichtig voor een kind. Maar ook een kind kan verstaan, dat dit geen mysterie maar onzin is. Want, nog eens, een mysterie aanvaardt ons geloof en we knielen er aanbiddend bij neer. Zoo doen we bij het wonder van de vleeschwording des Woords. En het geloof heeft ook hoegenaamd geen moeite om het mysterie te aanvaarden. Het geloof wil juist gaarne mysteries. Maar er is geen geloof zoo groot, dat het aanvaarden kan, dat wit zwart is, dat God zegent wien Hij vervloekt of vervloekt wien Hij zegent, dat Hij liefheeft wien Hij haat, dat Hij een Vriend is, wien Hij vijandig is, dat God Ja en Neen is terzelfder tijd en met betrekking tot dezelfde dingen. Men kan zulks wel *uitspreken;* het ook waarlijk *te gelooven* vermag niemand; ook de commissie, die eerst deze stelling uitsprak, gelooft dit niet. Het behoeft dan ook geenszins te verwonderen, dat de synode geruimen tijd noodig had, om dit punt te bespreken op een synode van normaal-redelijke en gelooVige ambtsdragers. Want het geloof, dat ook een zekere kennis is, van al wat God ons in Zijn Woord heeft geopenbaard, aanbidt niet, maar huivert bij zulk een gedrochtelijke voorstelling van God.

Niet minder dan negen of tien zittingen werden dan ook aan de bespreking van dit rapport gewijd, en dat wel voornamelijk aan het eerste punt. Hoe men in de verlegenheid zat, bleek wel, toen een der afgevaardigden op Donderdagavond de opmerking maakte, dat men wel rijp was, om over dit eerste punt te stemmen. Het was de scriba der synode, Ds. D. Zwier, die toen de oogen der synode opende. Hij las even uit zijn aanteekeningen van het verhandelde voor, welke verschillende voorstellen en substituut-voorstellen de synode reeds voor zich had gehad, en maakte glashelder, dat het der synode nog gansch niet glashelder was, waarover het nu eigenlijk wel ging. Van rijp zijn om te stemmen, was in den avond van Donderdag, 3 Juli, nog geen sprake. Er was toen voor de synode een substituut-voorstel, dat temidden van andere substituut-voorstellen, de aandacht der synode had, Dit luidde als volgt:

"De synode spreekt uit, dat het volgens de Belijdenis en de H. Schrift vaststaat, niet alleen, dat God toornt over de verworpenen vanwege hunne zonde, maar evenzeer, dat God gunstig gezind is jegens en zegeningen schenkt aan hen, die de Schrift goddeloozen en onrechtvaardigen noemt, onder wie natuurlijk ook de verworpenen begrepen zijn." (Acta, p. 142.)

Tweeërlei trekt de aandacht in dit voorstel. In de eerste plaats, dat men gevoelde, hoe slecht het ging om in éénen adem te zeggen, dat God toornt over de verworpenen en dat Hij hun gunstig gezind is en zegent. Men trachtte voor eigen bewustzijn en voor dat der anderen deze dubbelzinnigheid te bedekken, door te zeggen: "die de Schrift goddeloozen en onrechtvaardigen noemt, waaronder natuurlijk ook de verworpenen begrepen zijn." En in de tweede plaats, dat dit voorstel reeds de leer der verwerping verkeerd voorstelt, doordat het uitspreekt, dat God toornt over de verworpenen *vanwege hunne zonden.* De verwerping, toch, is in Gods raad niet gegrond op de zonde der verworpenen, maar souverein vrij.

Wat er van dit voorstel geworden is, is niet bekend. We lezen in de Acta: "Onder de bespreking van dit voorstel is de tijd van sluiting aangebroken," p. 142, Art. 120. In de avondzitting werd de bespreking van dit voorstel voortgezet. Doch onder de bespreking wist een andere voorsteller de aandacht der synode weer te trekken. Bovengenoemd voorstel is toen vergeten en het volgende substituut-voorstel kwam toen ter tafel:

"De Synode, het advies van de Comm. van Praeadvies inzake de protesten en bezwaarschriften tegen de opvattingen van de broeders Danhof en Hoeksema ingebracht, overwogen hebbende, besluit van de Gemeente Gratie zaak thans af te stappen met de ernstige vermaning, dat men grondige studie zal maken van deze materie, doch in den geest der broederlijke liefde en waardeering van weerszijden.

"Opdat deze grondige studie uitgevoerd zal worden, besluit de synode tot het benoemen van eene alzijdige commissie, waarin ook Dss. Danhof en Hoeksema zitting zullen hebben, die de volgende Synode zal dienen met nadere inlichting omtrent dit veelbeteekenend vraagstuk.

"Ten slotte spreekt de Synode uit, dat de protestanten (wier goede bedoelingen in het indienen hunner protesten zij waardeert), met dit besluit behooren tevreden te zijn en er in behooren te beruisten, aangezien de Synode van oordeel is, dat de tijd nog niet rijp is om een nadere uitspraak te doen over het vraagstuk waarvoor de Synode door de protestanten geplaatst is." (Acta, pp. 143, 144.)

We merken op, dat dit voorstel goed bedoeld was. Het is ongetwijfeld het wijste voorstel geweest, dat de synode voor zich heeft gehad. Het wilde althans een poging wagen, om de eenheid te bewaren en veel ellende te voorkomen voor de kerken. En het was gegrond op het juiste inzicht, dat de synode niet rijp was, om iets te zeggen. Doch de synode heeft dit niet gewild. We lezen in Art. 125, p. 144: "Onder de bespreking van bovenstaand voorstel is de tijd om te verdagen aangebroken." Men verdaagde toen tot Maandagnamiddag, 7 Juli. In de dagen tusschen de Donderdagavond-zitting en de Maandagnamiddag-zitting, had de tegenpartij tijd, om zich gereed te maken. En dat deed ze ook. Ds. Van Dellen, de president der synode, maakte een voorstel gereed, dat op Maandagmiddag al spoedig in bespreking kwam. Het substituut-voorstel, laatst genoemd, werd verworpen. Het voorstel Van Dellen werd aangenomen. Wat dit voorstel eigenlijk inhield, hopen we echter een volgende maal te bespreken.

H. H.

DE SAMENHANG DER DINGEN

"Alles zit aan alles vast." De dingen bestaan in onderling verband, uit en door en tot elkander. En in onderlinge gemeenschap en samenwerking der deelen dient het geheel der geschapene dingen een boven zichzelven uitgaand doel. De schepping heeft den wortel van haar bestaan niet in zichzelve, maar bestaat uit en door en tot God. Reageerende op de inwerking van 's Heeren Geest, weerkaatst zij in de rijkste kleurschakeering en veelvoudigheid van vormen het deugdenbeeld van Hem, die alles wrocht om zijns zelfs wil. Inzonderheid in den mensch, haar kroon en heer, smaakt zij de gemeenschap des levens met den almachtigen Schepper des hemels en der aarde, en openbaart en verheerlijkt zij het leven der vriendschap van den God des verbonds. In het hart des menschen ligt de band des verbonds, die Schepper en Schepping verbondsmatig samensnoert. Door het verbond is de Drieëenige Verbonds-God één in Zijne Schepping en is Zijne Schepping één in Hem.

Van deze organische éénheidsgedachte wordt uitgegaan in artikel XII van onze Nederlandsche Geloofsbelijdenis, als het heet: "Wij gelooven, dat de Vader door zijn Woord, dat is door zijnen Zoon, den hemel, de aarde en alle schepselen uit niet heeft geschapen, als het Hem heeft goed gedacht, een iegelijk schepsel zijn wezen, gestalte en gedaante, en onderscheidene ambten gevende, om zijnen Schepper te dienen. Dat Hij ze nu ook alle onderhoudt en regeert naar zijne eeuwige voorzienigheid en door zijne oneindige kracht, om den mensch te dienen, ten einde dat de mensch zijnen God diene." Naar deze voorstelling is het hoofd- en einddoel aller geschapene dingen het dienen Gods. Specifiek schiep God den mensch met dat oogmerk. De mensch moet zijnen God dienen. Doch daartoe moet hij blijkbaar middellijk in staat gesteld worden door den dienst der schepselen onder hem. Elk schepsel ontvangt wel in 't bijzonder zijn eigen wezen, gestalte en gedaante van God, alsmede zijne bijzondere roeping en geschiktheid voor zijne taak, m. a. w. zijne plaats, relatie, levensfeer en werkkapitaal, en wordt alszoodanig door Gods eeuwige voorzienigheid en oneindige kracht gehandhaafd, zoodat het naar Gods scheppings-ordinantiën kan handelen; maar dan toch altoos zóó, dat het eigenlijk eerst in gemeenschap en samenwerking met alle andere creaturen, en in en door den mensch, als aller schepselen kroon en heer, opklimmende tot den Oorsprong aller dingen, zijne bestemming kan bereiken en aan zijn doel beantwoorden. De gedachte is dan, dat de mensch heer der schepping is, doch knecht des Heeren. De mensch is verbondsmensch, en alszoodanig huisknecht Gods. In en door den mensch staat Schepper en Schepping tot elkander in verbondsgemeenschap, en zijn zij verbondsmatig één.

Naar Gereformeerd belijden staat het vast, dat de mensch, zoowel in den staat der genade, als in dien der rechtheid, beelddrager Gods is, en derhalve zijne bestemming heeft in de heerschappij over al het gschapene en in de dankbare toewijding daarvan aan den God des verbonds. Immers, "wij gelooven, dat God den mensch heeft geschapen van het stof der aarde, en hem heeft gemaakt en geformeerd naar zijn beeld en gelijkenis, goed, rechtvaardig en heilig; kunnende met zijnen wil in alles overeenkomen met den wille Gods." Zooals de mensch than is, boos en verkeerd, is hij niet uit de hand zijns Makers voortgekomen; "maar God heeft den mensch goed en naar zijn evenbeeld geschapen, dat is, in ware rechtvaardigheid en heiligheid, opdat hij God zijnen Schepper recht kennen, Hem van harte liefhebben, en met Hem in eeuwige zaligheid leven zoude, om Hem te loven en te prijzen." "De mensch is van den beginne naar Gods beeld geschapen, versierd in zijn verstand met ware en zalige kennis van zijnen Schepper en van andere geestelijke dingen; in zijnen wil en zijn hart met gerechtigheid; in al zijne genegenheden met zuiverheid; en is over zulks geheel heilig geweest." Dus schiep God hem. Doch ook zullen de geloovigen door Gods genade weer ten volle genieten 's Heeren beloften en *in eeuwigheid met Christus over alle schepselen regeeren.* Wel loopt thans, in verband met zonde en genade, de weg niet meer over den eersten Adam, doch over den Heer uit den hemel. Evenwel, in den Heere Jezus Christus juicht en jubelt straks toch de verloste gemeente met de nieuwe klanken van het lied der herschepping: "Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met uw bloed, uit alle geslacht, en taal, en volk, en natie; en gij hebt ons onzen God gemaakt tot koningen en priesteren; en wij zullen als koningen heerschen op de aarde." In Christus is dus de nieuwe mensch eerst waarlijk bekleed met eer en macht, heerscht hij over Gods schepping, en wijdt hij uit liefde het geheel der geschapene dingen aan den Schepper. Eerst van hem geldt ten volle, dat, schoon de Schepper hem een weinig minder maakte dan de engelen, de Vader van onzen Heere Jezus Christus hem met eer en heerlijkheid heeft gekroond en hem doet heerschen over de werken Zijner handen, alles onder zijne voeten gezet hebbende; doch tevens, dat déze den HEERE zijnen God liefheeft, van ganscher harte, van ganscher ziele, van ganschen gemoede, en met alle krachten. In hem is Gods verbondsgedachte gerealiseerd.

Aan dezen organischen verbondsmatigen samenhang der dingen mag niet worden getornd. De gansche Schepping is in haar samenstel en goddelijk oogmerk één. Zij is de uitdrukking van ééne verhevene Godsgedachte. Wel is het heel goed mogelijk, dat wij, speciaal vanwege de verduistering van ons verstand door de zonde, de goddelijke scheppingsidee niet in alle bijzonderheden volmaakt zuiver in ons bewustzijn kunnen opnemen, verwerken, en in eigen taal weergeven; maar aan de éénheid van de wereldgedachte behoeft daarom niet te kort worden gedaan. De gedachte, dat één beginsel al de werken Gods, zoowel in de geschiedenis, als in de schepping, beheerscht. is voor geen tegenspraak vatbaar. En tevens leert de Schrift duidelijk, dat de bestaansreden van de Schepping in God gevonden wordt. In de schepping zoowel, als in de herschepping, zijn uit en door en tot God alle dingen. Naar Gods eeuwig voornemen in het aanzijn geroepen,

naar God onveranderlijk oogmerk een historisch proces doorloopend, vindt de Schepping hare eeuwige bestemming in de weerspiegeling van de Zelf-openbaring Gods, in Zijn willen van Zichzelven.

Dat volgt wel allereerst uit de éénheid Gods, gelijk we ook vroeger reeds hebben betoogd. God is één. Hij heeft den wortel van zijn bestaan in Zichzelven, maar al de volheid zijner Godheid, in absolute onafhankelijkheid, en in den meest volstrekten zin des woords. Hij bestaat zonder iets anders. Buiten zijn wezen om, is er niets, dat Hem bepaalt of perken stelt. Hij wordt niet, maar is. Geen stoot van buitenaf zet Zijn leven in beweging. En evenmin doorloopt Hij een proces van ontwikkeling door opname en assimilatie van buiten Hem liggende elementen, naar een vooruitbesteld plan. Hij staat eenvoudig niet onder de wet van een anderen god. Want Hij alleen is God. Zijn gezag en vermogen dankt Hij aan Zichzelven. En Hij bezit het volmaakte leven in Zichzelven. Daarom blijft Hij Zichzelven ook immer gelijk, en is er bij Hem verandering noch schaduw van omkeering. Doch daarom kan Hij de wereld ook slechts willen, niet om harentwil, maar om zijns zelfs wil. Zij kan slechts vrucht Zijns willens zijn, en tot Hem bestaan. En daarom moet ook de betrekkelijke tweeheid van Schepper en Schepping, alsmede de rijke verscheidenheid der schepselen onderling, verklaard worden uit en door en tot de absolute éénheid Gods. God moet ook in het willen van Zichzelven één zijn in Zijn schepsel.

Dit moet rusteloos op den voorgrond worden geplaatst. De zondaar toch is in zijn Godsbesef innerlijk verzwakt. Mede door den vloek, waardoor er een sluier ligt op de wereld der schepselen, doch meer nog dewijl het bedenken des vleesches vijandschap is tegen God, het gedichtsel van 's menschen hart boos is van zijne jeugd aan en de zondaar de waarheid, de juiste voorstelling en zuivere kennis van God, in ongerechtigheid te onder houdt, verbreekt de zondige mensch de synthese van de Zelf-openbaring Gods in de natuur, en concludeert hij menigmaal tot eene onmogelijke duïteit, tweeheid, van God en zichzelven, en wordt pelagiaan, of ook tot de grondbeginselen van het veelgodendom, het algodendom, de stofvergoding of zelfaanbidding. Doch dit is afgoderij. En wij weten, dat een afgod niets is in de wereld. Wij gelooven, dat er is "een eenig en eenvoudig geestelijk wezen, hetwelk wij God noemen: eeuwig, onbegrijpelijk, onzienlijk, onveranderlijk, oneindig, almachtig; volkomen wijs, rechtvaardig, goed, en eene zeer overvloedige fontein aller goeden." Wij gelooven dit mede door de werkingen Gods in ons, waardoor er voor ons allerdiepste zielsbesef en nadenken slechts één eenig eeuwig wezen bestaat; alsmede door den aanblik van de wereld der schepselen, die wel in verscheidenheid van vormen en verhoudingen den rijkdom van Gods deugden uitstralen, doch tevens in onderlingen samenhang zich immer aan ons voordoen als wezenlijke deelen van slechts één grootsch organisch geheel, dat uitdrukking is van éene goddelijke scheppingsgedachte, niet toevallig, accidenteel, maar volstrekt van God gewild. De Schepping openbaart ons Gods wil.

In haar kern is alle Zelf-openbaring Gods altoos religieus-ethisch van aard. God wil niet slechts de Schepping om zijns zelfs wil, en derhalve Zich zelven in de werken zijner handen, maar Hij wil Zichzelven bepaaldelijk in den wil van het creatuur. Hij eischt den vrijen wil van zijn geestelijk-zedelijk schepsel voor Zichzelven op. Ook aan de geestelijke-zedelijke vrijheid van den verbondsmensch stelt God de wet. Hij wil, dat zijn huisknecht, als heer der schepselen en knecht des Heeren, als verbondsmensch, op het altaar zijns harten, Zijne Schepping Hem ten offer wijde. In de vrije wilskeuze van den koning der Schepping wil God in de werken zijner handen één zijn. Die wet der vrije en toch aan Gods wil gebondene liefde is de wet van 's Heeren koninkrijk. Die wet bindt alles samen. De liefde is de band der volmaaktheid. Wie waarlijk liefheeft, is volmaakt; want hij heeft Gods wil betracht. En in hem, die God om Zijns Zelfs wil liefheeft, komt God tot zijn doel. In hem is God alles.

Bloot verstandelijke Godskennis echter is alszoodanig nog geenszins Gode aangenaam. Wel moet God Zichzelven eerst aan ons openbaren, zullen we Hem beminnen; en hier is zeer bijzonder van toepassing het spreekwoord: onbekend maakt onbemind; doch dat maakt kennis en liefde nog niet tot identische begrippen. Die waarlijk God kent door de gemeenschap des wederbarenden Geestes, heeft het eeuwige leven; doch er is ook eene kennisse Gods, die rampzalig maakt. Immers, ook de duivelen kennen Christus, en gelooven, dat God een eenig God is; doch zij sidderen. En hetzelfde kan zeker ook gezegd worden van den rijken man in de vlammen der hel. Dat komt, omdat wij de kennisse Gods in hare zedelijke strekking ook kunnen verwerpen. De Zelf-openbaring Gods is in hare diepste ethische strekking altoos eene mededeeling van Gods willen van de vrije wilskeuze van Zijn geestelijk-zedelijk creatuur, en dat wel eeniglijk en alleen om Gods wil. Verstandelijke kennis daarvan, zonder geestelijke-zedelijke voldoening daaraan, stelt den bezitter schuldig en doet hem rampzalig zijn. Door de wet is de kennis der zonde. In dien zin stijgt onze verantwoordelijkheid, naarmate we objectief gaven ontvangen en subjectief verlicht worden, en neemt onze ellendigheid toe. Die den weg heeft geweten, en niet bewandeld, zal met vele slagen geslagen worden. Die, nadat zij, door de kennis van den Heere Jezus Christus, de besmettingen der wereld ontvloden zijn, en in dezelve wederom ingewikkeld zijnde, van dezelve overwonnen worden, zoo is hun het laatste erger geworden dan het eerste. Want het ware hun beter, dat zij den weg der gerechtigheid niet gekend hadden, dan dat zij, dien gekend hebbende, weder afkeeren van het heilige gebod, dat hun overgegeven was. Zulk eene kennis en daarmede somtijds gepaard gaande betrekkelijke tijdelijke bekeering en blijdschap van *het geloof voor eenen tijd* strekt niet tot voordeel, maar ten oordeel. Men raakt er mede ten achter. Naarmate iemand dichter bij de genade komt, maar haar niet wezen-

lijk ontvangt, zinkt hij dieper in het verderf. Wat hoog staat, valt, als het valt, laag. En het is precies naar deze wet, dat de zonde tegen den Heiligen Geest mogelijk is, en tevens, dat zij niet vergeven wordt.

Zeer moeten we ons dan ook wachten, dat we niet uiteenrukken, wat samenhoort. Kennisse van God, zonder liefde tot God, is voor ons niet goed, maar kwaad; werkt ons niet het leven, maar den dood. Wij moeten alles hebben, of we hebben niets. Deelen kan nu eenmaal niet; want God is één, en de Schepping is één, en ook is de mensch één. En God is in zijne Zelf-openbaring één, en in zijn willen van den wil des menschen één. En ook zal Hij door den wil van Christus Jezus, den Middelaar Gods en der menschen, die volkomenlijk den wil des Vaders wilde, in den wil van den nieuwen mensch in den Zaligmaker één zijn. Ja, Hij zal door zijne antithetische Zelf-openbaring in zijn willen van de vrije wilskeuze van zijn geestelijk-zedelijk creatuur, die Hij symbolisch-typisch-profetisch vastlegde in al het geschapene en nog klaarder uitdrukte in de wet zijns woords, in betrekkelijke tegenstelling met de wet van de vruchtspijze, één zijn in het bewustzijn van alle Zijne schepselen, in de eeuwige antithese van licht en duisternis, liefde en haat, leven en dood, hemel en hel. Antithetisch zal God in allen alles zijn.

De samenhang der dingen is dan ook van antithetischen aard. De Schepping is niet slechts eene éénheid, of zooals Gereformeerden zich gewoonlijk uitdrukken, eene organische éénheid, of nog nader aangeduid, in verband met Gods wil voor ons leven, eene geestelijk-ethische, verbondsmatige éénheid. 't Is volkomen waar, dat alle schepselen in den wortel van hun natuurlijk-physisch bestaan uit één beginsel opkomen, en inzonderheid organisch één zijn in den mensch, die allereerst in dien zin mikrokosmos is en het kort begrip van al het geschapene; alsmede, dat ook in hoogeren zin de gansche Schepping in haar heer en koning, in den mensch, geestelijk-verbondsmatig één is, en dat deze verbondsgedachte historisch gerealiseerd wordt in den weg van het organisch wereldgebeuren; doch daaraan moet nog worden toegevoegd, dat naar Gods eeuwig voornemen alle dingen ook antithetisch samenhangen. Er bestaat niet maar feitelijk, vanwege zonde en genade, een tegenstelling in het leven van sommige schepselen; maar de Schepping alszoodanig bestaat antithetisch, beweegt zich historisch voort langs antithetische lijnen, en bereikt straks haar van God gewilde eeuwige antithetische bestemming. En juist in haren antithetischen samenhang rust zij kennelijk in Gods antithetisch willen van de vrije keuze van 's menschen wil. Daarin bereikt de éénheid der Schepping haar hoogtepunt.

Het gaat om de liefde van 's menschen hart. Die liefde bepaalt de gemeenschap van Schepper en Schepping. Gods levensordinantie van 's menschen vrije liefde is de band des verbonds. In de vrije wilskeuze van den mensch eischt God het harteleven van het organisch geheel der geschapene dingen voor Zichzelven op. Daarin laat Hij Zich in den meest volstrekten zin des woords gelden als aller schepselen Heer. Hij gebiedt, wat geen aardsch vorst ooit te gebieden vermag, namelijk: de vrije liefde. Het eerste in alle geboden Gods is: *heb lief*. Dit is het gebod in alle gebod. Heerschen doet de mensch, genieten mag hij, maar opdat hij liefhebbe den Heere zijnen God. Ontbreekt in 's menschen daden die liefde, dan is hij geen goede dienstknecht, dan is hij zondig, en derft de heerlijkheid Gods. Dan is hij zelfs in een vijand Gods verkeerd, en wordt hij als zoodanig door God bejegend.

Dit komt, omdat de mensch niet alleen *moet* liefhebben, maar ook niet anders *kan* dan liefhebben. Hij is op liefhebben aangelegd, daartoe is hij bekwaam, daarin vindt hij zijne roeping en bestemming. Het is zijn aard, om met alles, wat hij is en heeft, te eindigen in zijnen Heer. De wil zijns Heeren te doen is zijne levenswet en zijne vermaking. Daarin is hij zalig. Naar de goddelijke scheppingsordinantiën voor zijn bestaan en leven, zoekt hij algeheele toewijding aan zijnen Heer, met hart en hoofd en hand, met verstand en wil en kracht, met genegenheid en woord en daad, uit het diepste beginsel zijns harten, met alle middel, op elk terrein, in iedere betrekking en levensfeer en omstandigheid. Dus schiep God hem. Naar den diepsten wortel van zijn bestaan, en naar Gods wil en oogmerk over hem, is zijne liefde onverdeeld, sluit ze alles in, en werkt zij antithetisch. Twee heeren te dienen vermag hij niet. Hij wijdt zijn leven aan slechts éénen heer. En hem bemint hij antithetisch: zijn eigen heer aanhangende, liefhebbende, verkiezende, verlaat, haat, en weerstaat hij zijns heeren vijanden. Tot vijanden zijn ze hem. Het is zijn lust, om den wil zijns heeren te doen. Doch, — en hierin schuilt het diepste geheim van den samenhang der geschapene dingen, inzooverre deze door den mensch bepaald wordt, — de mensch is in zijne liefde vrij. Hij kan in zijn antithetisch liefhebben in zijn eigen geestelijk-zedelijk tegendeel omslaan; hij kan in plaats van God lief te hebben en satan te haten, zooveel aan hem staat, deze orde omkeeren.

Doch hij kan zulks slechts in creatuurlijke afhankelijkheid van Gods raad. Gods eeuwig voornemen, hetwelk Hij om zijns zelfs wil bij Zichzelven heeft voorgenomen, bepaalt niet slechts het bestaan der dingen, maar ook alle gebeuren, alsmede de vrije wilskeuze des menschen. De mensch is een vrij handelend subject, maar in ondergeschiktheid aan Gods willen over hem. Het schepsel bepaalt zijn Schepper niet, is ook niet aan den Schepper nevengeschikt, maar moet God dienen in Zijne Zelf-openbaring. Gods eeuwig welbehagen is Godes. Hij wil het om zijns zelfs wil. Hij wil het ter openbaring van het leven der liefde en vriendschap van den Drieëenige, tot in het leven van het creatuur, tot in de vrije keuze des menschen, tot in de eeuwige antithese van hemel en hel. Wie dien wil van God verstaat en wil, gelijk God hem wil, die verstaat en wil de dingen in hunne onderlinge gemeenschap en samenhoorigheid en bestemming, en rust zaliglijk met zijne liefde in de haar veroorzakende en bepalende liefde Gods. Die leeft het eeuwige leven.

H. D.

THE COVENANT OF NATURE

1. Particular or Common?

The question before us is whether the covenant which God established with Noah is to be regarded as particular or common. In other words, the question is, whether this covenant is the covenant of grace, established in Christ with the people of God; or whether it is a common covenant established with all men, without Christ as the Mediator of Redemption. The question is admittedly an important one, for those who defend a common grace which God shows to all men in general in the present time, contend that the covenant established with Noah is the Scriptural basis for their view.

We cannot refrain from quoting once more from the old theological fathers writing at a time when Reformed Theology was efflorescent according to the last Synod. This time we will quote from the author that is also frequently quoted as an authority by the synod of 1924 in defense of its erroneous three points. We have reference to Petrus Van Mastricht, Doctor Theologiae and Professor of Theology in Utrecht in the latter part of the seventeenth century.

The reason why we wish to quote from him is particularly the fact, that he is admitted to be an authority in matters dogmatical by synod; and generally the attempt to prove, or at least to make the impression upon the people, that our denial of a common grace, our contention that grace is always particular and that also the covenant with Noah is the covenant of grace proper, is out of harmony with the historical line of Reformed Theology and that the modern conception of a common grace and a common covenant with all men is historically Reformed. From the confession it was quite impossible to prove our alleged error. They know only of one kind of grace, the grace which God shows to His people. But the Reformed fathers, it is alleged, contended for such a common grace to all men. Dr. A. Kuyper, Sr. frequently informs us that he follows in the beaten path of Reformed Theology, merely developing and advancing along the same line as was developed by the fathers. And of late we have become accustomed to very emphatic declarations on the part of professors and ministers, notably Van Baalen, asserting that the idea of common grace is thoroughly historically Reformed. And we on our part deny this. Most emphatically we maintain, that under the leadership of Dr. A. Kuyper, and the influence of his views as set forth in De Gemeene Gratie, as well as under the influence of the general spirit of the times and of our country which is Arminian doctrinally and worldly-minded practically, the church gradually departed from the Reformed path till it had departed sufficiently to embody its errors in a few official declarations. Our Reformed fathers, whatever may be quoted from their writings with a semblance of justice, surely were not of the spirit of Kalamazoo, 1924, neither of that expressed in Kuyper's Gemeene Gratie. This is our contention. And for that reason we will quote them from their own writings in as far as we have access to them.

Protagonists of a common grace base their contentions chiefly on the covenant with Noah. With it their view either stands or falls. This covenant, they claim, is not particular but general; it deals not with heavenly but with earthly things; it speaks of temporal not of eternal blessings; it is established not with the Church but with the world as such, not with the elect but with man as man, with the naked sinner outside of Christ Jesus. We showed that Kuyper claimed that his view was identical with Calvin's; and we also showed that this contention is false. Kuyper wrests a single expression from its context in Calvin's Commentaries, to give his contention a semblance of truth. Calvin, however, presents the covenant with Noah as adapted to the faith of the people of God and the rainbow is to him a sacrament, designed for the strengthening of their faith. We also called attention to the fact that our Baptism Form proceeds in the prayer before baptism, from the assumption that the covenant with Noah is established with the Church. And finally, we quoted from Brakel in proof of the fact that he could not conceive of a covenant God would establish with the reprobate. The very notion of a covenant God should establish with those whom He hates is to him absurd, for the simple reason that a covenant is a relation of friendship.

We will now quote on this same subject from Petrus Van Mastricht, Godgeleerdheid, Deel IV. Boek VIII, p. 737-740. We will translate freely, but as literally as possible, the rather heavy Dutch.

"Now, therefore, follows the second part of the patriarchal period, covering the time from the deluge to Abraham, a period of about 352 years, according to Hebrew chronology. With regard to this period we must consider first of all a twofold renewal of the *Covenant of Grace*, (we underscore). The first renewal of the covenant took place before the Flood, and, therefore, properly belongs to the predeluvian period; but in order that we may obtain a correct understanding of the entire history of Noah we shall not thus divide and separate it.

"Regarding this (first renewal of the covenant of grace) we remark the following:

"(1) First of all that its basis is the divine grace, Gen. 6:8. His distinguishing love over the world. It is God's absolutely gracious and unmerited love, whereby He elected without any merit or preconceived worthiness thru works, those whom He would grant His covenant of grace in distinction from others; yea, with whom, while passing by others. He would establish that covenant, vs. 18, thru which Noah and his family should be saved from the destruction of the deluge, both temporally and spiritually.

"(2) Secondly, that the parties of the covenant are God and Noah. God, I say, not only as party, but also as the Author of the covenant, reason why it is called *My* covenant. And Noah and his family are the other party, not only themselves but also with a view to their poster-

ity, at least with respect to the family of Shem and later also with that of Japheth whom He would draw into the tents of Shem.

"(3) The contents of the covenant and the matter transacted. This includes first the promise to save him and his family (for his sake as a type of Christ) from the destruction of the flood, both temporal and spiritual; and secondly in the requirement that in and thru faith he was to prepare the Ark, and that, with his entire family, which at that time constituted the Church, he was to enter into the Ark, which was a picture of Christ, thru whose instrumentality and help only the church was to be preserved and saved, I Peter 3:20.

"(4) As to the occasion for the establishment of this covenant we remark that it was the utter corruption of the world and consequently, the impending misery and destruction, both natural and spiritual, Gen. 6:3 ff. Hence, a manifestation of grace and mercy.

"(5) We must consider the parties as they are dealing in his covenant. God demands that the Ark be built, and that Noah enter into it, having provided for a sufficient supply for the inhabitants of the Ark; and He promises salvation from the destruction of the flood. On the other hand, man, Noah and his family, that is, the Church, promises to fulfill and to accomplish what was demanded, Gen. 7:5; and He asks for the promised salvation.

"The promise of this covenant was first of all to protect Noah and his family (that is the Church, both present and future) against the destruction of the flood, both as to their physical and spiritual existence; and to save them alive, not only temporally but also spiritually and eternally. This was the more immediate purpose. And the more remote purpose was the manifestation of grace to Noah and his own, that is the Church.

"Concerning the second renewal of the covenant, which followed upon the Deluge, Gen. 9:9, we note:

"(1) The occasion and motive of this covenant, namely, the protection of the world and of the Church as it was saved from the deluge, against another flood; further their re-establishment (of the church and the world), the motive of which was the same as that of the first renewal of the covenant, namely, the grace whereby he blessed Noah and his family. Gen. 9:1.

"(2) The parties concluding the covenant. God established the covenant with Noah and his family, both as they then existed and with a view to their posterity in the future, that is, with the Church and for her sake with the world. God now demanded that man should multiply, Gen. 9:1-7; that he refrain from murder, vs. 5, 6; and from eating of flesh with the life thereof, vs. 4; faith in and faithfulness with regard to His promises for the confirmation of which He gave man a special sacrament, vss. 12-19; and He promised that no destruction by a flood would come upon the world anymore, vs. 11. On the other hand, man tacitly promised what was required of him and asked that the promise might be fulfilled to him. True, these things are, as far as man is concerned at least, not definitely expressed in the text. But they are clearly presupposed as we showed before in regard to the covenant of works and the first Evangelical covenant, in order that out of this mutual agreement and harmony a covenant might develop and be confirmed by the sacrament of the rainbow.

"The main objection raised against this view is expressed in the question: was this twofold establishment of the covenant a renewal of the covenant of grace as rooted in Christ? There are some that deny this and would consider this a mere temporal covenant. But there are others who affirm this, as Rivet, Pareus, Perkins and Henr. Ainsworth. With the latter I agree and that for the following reasons:

"(1) Because all the promises of God are in Christ yea and amen. II Cor. 1:19, 20; I Tim. 4:8. Gal. 3:17 and He. 13:8.

"(2) Because the apostle ascribes to Noah the faith whereby he became an heir of righteousness, He. 11:7.

"(3) Because the apostle applies the salvation in the ark from the flood in a typical sense to Christ and spiritual things, I Pe. 3:18, 22.

"(4) Because the very nature of things seems to suggest this. For:

"(a) Noah, according to Scripture, was a type of Christ, Matt. 24:37-39; Lu. 17:26, 27; I Pe. 3:18-22.

"(b) The ark was an image of the church, as Peter explains, I Pe. 3:20, 21.

"(c) Salvation from the natural flood was typical of salvation from the spiritual flood. I Pe. 3:20, 21.

"(d) The sacrifice of Noah was typical of the sacrifice of Christ, Gen. 8:20, 21, cf. Eph. 5:2."

These words of Petrus Van Mastricht need no further commentary. Plainly, according to him the covenant with Noah is the covenant of grace. Noah and his family are to him the Church, and as such the covenant is established with them. They stand in the covenant as representatives of the church of all ages. And the salvation of Noah and his family does not only have temporal significance, but spiritual significance as well. Here, there, fore, we have a theologian of admitted authority, living in a period when Reformed Theology was still at its best, who consciously rejects the idea of some as if the covenant with Noah was general and of mere temporary significance.

Neither is he the only one. Van Mastricht in the above quotation mentions other theologians of strong Calvinistic type and great scholarship, with whom he agrees in respect to the covenant with Noah. David Pareus, professor at Heidelberg, who forsook Lutheranism in order to become a most ardent disciple of the great theologian of Geneva, wrote most of his works during the latter part of the sixteenth and the very first part of the seventeenth century, the period when Reformed Theology was efflorescent. And his works were held in great esteem. He followed in the footsteps of John Calvin. But to him the covenant with Noah was the cove-

nant of grace, and not a temporal, general covenant. Henry Ainsworth, the celebrated nonconformist, was a man of profound learning, famous particularly for his knowledge of Hebrew. He was a man of Calvinistic type, yet he believed that the covenant established with Noah was the covenant of grace. Wm. Perkins was an eminent divine of the church of England, and he is noted as one of the best exponents of Calvinism. "The works of Perkins," says one writer, "are distinguished for their piety, learning, extensive knowledge of the Scriptures and strong Calvinistic argumentation." His work *Armilla aurea,* published in 1590 stung Arminius to the quick and had a great deal to do in stirring up the Arminian controversy. If any indictment was brought against him it was that he was too consistent a Calvinist and that he carried the doctrine of reprobation too far. Yet, also to him the covenant with Noah was the covenant of grace and had eternal significance. André Rivet, the well-known and distinguished French theologian, who in the early part of the seventeenth century occupied a chair of theology at Leyden, was a firm calvinist. But the covenant of nature he explained as being essentially the covenant of grace.

Historically, therefore, those that deny Kuyper's view of the covenant with Noah are in excellent company. Kuyper's contention that he follows in Calvin's steps is untenable as we showed from Calvin's own commentary. And a brilliant host of theologians, distinguished for their learning and known to be followers of Calvin disagree with Kuyper's exposition. To them it was, from a principal point of view, absurd to maintain that God would establish a covenant of friendship with his eternal enemies and that He would temporally love those whom He eternally hated. To them it was in the light of Scripture untenable that the covenant with Noah be presented as essentially different from the covenant of grace. To them Noah and his family were the church of that time and representatives of the church of future ages; and as such God established His covenant with them. Plainly, therefore, we are in the historically Reformed path if we maintain that the covenant of nature is but another stage in the revelation of the covenant of grace.

Now we must once more remember that it is conceded by those that believe in a common grace that this theory stands or falls with the exposition of the covenant with Noah as being a covenant of common grace. Already we pointed out that this is Dr. Kuyper's contention. But we also wish to quote Van Baalen once more in this connection. Writes he:

"It is, therefore, of the greatest importance that we know who is right in this respect, Dr. A. Kuyper or Rev. H. Hoeksema. If the former is right then God's covenant with Noah was truly a covenant of Common Grace. And in that case there is, therefore, Common Grace. But if the latter has a correct understanding of the matter, then Dr. Kuyper not only made a tremendous mistake by conceiving of the covenant of particular grace as a covenant of nature or of Common Grace; but then the entire work of Dr. Kuyper entitled *De Gemeene Gratie* is an error. For all that follows is built on the foundation of the covenant with Noah, conceived, not as a covenant of particular but of common grace." *

With the above we heartily agree. But we do not agree with Dr. A. Kuyper, neither with Van Baalen, when they try to make us believe, without any proof, that the Common-Grace-line is historically Reformed and that the denial of common grace is historically to be traced to Anabaptism.

Van Baalen writes:

"Here in America our Holland communities are still very much leavened with the leaven of Anabaptism. And there are of our leaders who zealously unite in despising God's Common Grace. In that respect we are half a century behind the times. The stream of renewed and healthy Reformed life did but little cleanse us from our Anabaptistic stains." *

And again:

"We now wish to show briefly how Rev. Danhof and Rev. Hoeksema depart from the unanimous testimony of the Reformed theologians. Here, however, we meet with such a wide field that we shall limit ourselves to the theologians of the last half century." *

This is but idle boast. Dr. Kuyper does not mention a single theologian of name that agrees with him. True, he refers to Calvin, but as we showed, to Calvin the covenant of nature is the covenant of grace established with and for believers and the rainbow is its sacrament to strengthen the faith of the people of God. Van Baalen speaks of a wide field but does not mention a single dogmatician of the Reformed type that explains the covenant with Noah in the Kuyperian way. He claims that the field is so vast that intentionally he must limit himself to theologians of the last half century. But there was no question about the fact that during the last half century there were theologians that introduced the theory of common grace in the Kuyperian sense. We were all agreed in that respect. And, surely, a theory that is not even half a century old is not historically Reformed; we can also agree on that.

Over against this idle claim we referred to the period when, as the last synod had it, Reformed theology was efflorescent. We referred to such men as Rivet, Ainsworth, Pareus, Perkins, men of renowned learning and of strong Reformed type, as all admit. They are unanimous in their exposition of the covenant with Noah as being the covenant of grace, established with the elect, not with mere men outside of Christ. And in this essay we quoted at length from a theologian whose undoubted authority in matters pertaining to Reformed truth was established by the last Synod, Petrus Van Maestricht, to show that he also conceives of the covenant of nature as being established with the Church, and, therefore, as being the one covenant of grace that is always revealed in Scripture. We referred to our Baptism Form which places the flood on a par with the passage of the children of Israel thru

the Red Sea and presents it as a type of baptism. We add that in the Reformed Standards, composed in the period when Reformed Theology was at its best, there is no trace of a common grace. We quoted Brakel to show that he cannot conceive of a covenant of friendship established with any but the elect.

On this basis we draw the conclusion that the theology of the last decades under the leadership of Dr. A. Kuyper actually did depart from the historical line of Reformed truth.

And until our opponents make good their claim by sound historical proof we will maintain that it is false.

H. H.

---

* De Loochening Der Gemeene Gratie, p. 12, p. 7.

AAN MIJN VRIEND IN HET WESTEN

Grand Rapids,
1 Sept. 1925

Amice fraterque:—

Je weet, dat het tegenwoordig de komkommertijd is en dan is er gewoonlijk niet veel nieuws, dat merkwaardig genoeg is, om er melding van te maken in mijn brief aan je. Vooral is dat zoo in de kerkelijke wereld, en daar heb je toch maar het meeste belang bij. De heeren predikanten zijn meestal weg met vacantie of reeds weg geweest, en dan wachten gewoonlijk alle merkwaardige en gewichtige dingen tot die weer eenigszins uitgerust zijn van de vermoeienissen van hunnen zwaren arbeid. En zoo staat alles dan een beetje stil. Zelfs met het oog op den strijd is dat zoo. Er schijnt een soort wapenstilstand te zijn in de laatste weken. Ik hoop maar dat dit niet lang duurt. Berkhof en Volbeda en Bouma moeten maar spoedig weer beginnen om hier in den omtrek weer redevoeringen te houden over hun onmogelijk standpunt. Dan komt er weer wat leven in de brouwerij. Als het altijd komkommertijd was, zou ik nog wel wat uit mijn duim moeten zuigen, om aan je te schrijven.

Doch zoo erg is het gelukkig nog niet. Want al is de tegenstand ook een beetje verslapt in den laatsten tijd, van onze zijde hebben we toch niet stil gezeten dezen zomer. Van vacantie is niets gekomen met ons en dat is ook nog wel zoo goed voor een mensch. Hij verleert dan het werken ook niet. Maar het is toch een tamelijk drukke zomer voor ons geweest, zooals je zeker je wel voorstellen kunt. Behalve het werk in eigen gemeenten en het schrijven voor ons blad, waren we immers ook begonnen met de opleiding van jonge mannen voor den dienst des Woords. We hebben sedert Juni geregeld les gegeven. En het gaat goed. We hebben in het geheel tien studenten, waarvan vier reeds een jaar of vijf of zes opleiding genoten hebben. Deze laatsten kunnen met 's Heeren zegen straks wel eens uitgaan te prediken. Ds. H. Danhof geeft elken Vrijdag les, Ds. Ophof doceert (om nu ook eens een woord te gebruiken, dat van geleerdheid getuigt) 's Woensdags en uw vriend, de ondergeteekende, onderwijst des Maandags. We geven les in de Nederlandsche, Engelsche, Grieksche en Hebreeuwsche talen. (Dit laatste vak moest Dr. Y. P. De Jong eigenlijk hebben. Hij heeft verleden jaar eerlijk op de Synode bekend, dat hij een groote neiging had voor de Semitische talen. De speech, waarin hij dat zeide, heb ik zelf gehoord en zal ik van mijn leven niet weer vergeten. Spreker zeide o. a. dat hij ook doctor was, dat hij nog wel een doctorsgraad zou hebben kunnen behalen, als hij niet zulk een drukke gemeente had gehad en dat hij een groote neiging had voor de Hebreeuwsche taal. Dit alles bekende hij ronduit. En de speech was zoo treffend, omdat het geval zich juist voordeed, dat men een professor voor de O. T.-vakken op school hebben moest! Het is dan ook merkwaardig, dat hij bij de terstond op die rede volgende stemming de meerderheid niet kreeg. Enfin, de doctor had zijn geweten ontlast. Dat men hem niet heeft benoemd ligt niet op zijn verantwoording. Doch dit tusschen twee haakjes.) Ook geven we les in Nieuw Testamentisch Grieksch, de Uitlegging der Heilige Schrift, de Encyclopaedie (dat woord moet je maar opzoeken in je woordenboek), de Dogmatiek, de Gewijde Geschiedenis, de Predikkunde en andere Praktische Vakken. Dat is dus al heel wat. Toch zal hierin een volgend jaar heel wat moeten worden toegevoegd. Want we willen goed onderlegde predikers hebben, niet waar? Maar het noodigste moet eerst. En dan leggen we ons er vooral op toe, dat de studenten den Bijbel leeren kennen in de oorspronkelijke talen, en dat ze goed onderlegd worden in de Gereformeerde waarheid.

Van 't een op 't ander (dat had een buurvrouw van ons vroeger altijd voor 'n spreekwijze), iemand zei 'n paar dagen geleden tegen mij: "De hond is ook weer tot zijn uitbraaksel teruggekeerd, hè?" Ik keek een beetje gek, want ik wist niet welken hond hij op het oog had en vroeg hem wat hij bedoelde. "Wel man," gaf hij ten antwoord, "R. B. Kuiper is immers weer teruggekeerd in de Christelijke Gereformeerde Kerk!" Nu had ik er nog niet aan gedacht om dat spreekwoord van dien hond en zijn uitbraaksel op dat geval met Kuiper toe te passen. Misschien is de uitdrukking ook wel een beetje sterk, dacht ik zoo. De Synode van 1924 zou wel zeggen: "Er komen enkele sterke uitdrukkingen in voor." Ook heb ik niet goed gevat of de spreker met den hond het oog had op Kuiper of op de kerk. Maar als men goed over de zaak nadenkt is er toch veel waars in de voorstelling van dien man, hetzij dan dat ge zijn zeggen in den eenen of in den anderen zin opvat. In beide gevallen is er wel waarheid in zulk zeggen. Zie je, Kuiper is een volslagen Janssenman, open en eerlijk. Hij is niet een van die Janssenmannen, die in de schulp kropen toen er gevaar scheen te dreigen en die weer voor den dag komen als het ergste gevaar voorbij is, maar hij is een verklaard voorstander van Janssen. Hij ging nog slechts korten tijd geleden naar de Reformed Church, zooals je weet. En wat heeft de kerk niet alles gedaan, om hem weer terug te krijgen. Beroep kwam op beroep. En nu heeft hij dan La Grave

Ave. aangenomen. Ik vind dat zeer wijs van hem, want dat is uit de Reformed Church zulk een kleine stap en onmerkbare overgang als iemand maar nemen kan.

Met dat al vind ik al die dingen teekenend, wat jij, amice? De kerk haalt Janssen ook wel weer in. Feite lijk is zijn zaak reeds gered. En waarom ook niet, hè? Als Bouma op school kan zijn, waarom Janssen dan niet? O ja, ik weet beter dan velen hoe Bouma zich heeft ingespannen om de kerk te overtuigen, dat hij geen Janssenman was. Doch ik vond die inspanning in een tijd, toen Janssen's leerstoel open stond, alles behalve passend. Maar je kent het spreekwoord wel, niet waar? van de kat en de smeer op den kandeleer. Toen Bouma een paar jaren geleden eens voor Eastern Ave. preekte en een van mijn toenmalige ouderlingen hem vroeg wat hij van Janssen dacht, was er geen beter professor op school. Maar 't kan verkeeren, -- was 't niet Brederode, die dat voor een spreekwijze had?

Hoe Bouma eigenlijk op school gekomen is en dat nog wel twee jaren nadat men Janssen had afgezet? Ja, dat moet ik je toch nog even vertellen. Het gebeurde op de Curatoren-vergadering van Maart 1924. Ik was toen nog lid van het Curatorium en heb de geschiedenis dus zelf mee gemaakt. Je weet dat de verschillende classes nominaties hadden gemaakt, of liever verscheidene namen voor de aandacht van het Curatorium hadden gebracht. Uit die namen moest het Curatorium nu nominaties maken. Bouma's naam was er ook bij. Toen het aan hem toekwam, bleek het, dat er op de eene of andere wijze heel wat voorbereidend werk voor hem gedaan was. Ds. Manni had heele stapels typewritten brieven van Bouma in zijn zak, waarin deze een antwoord gaf op verschillende vragen zooals: "Ben je ook een Janssen-man? Heb je in 1920 toen de zaak Janssen voor de synode was de vier professoren ook "peanuts" genoemd en vele andere vragen. En Dr. Bouma beantwoordde ze allen op zulk een wijze, dat het zeer overtuigend bleek, hoe onschuldig hij aan dit alles was. Hoe Manni dien ganschen berg brieven in handen had gekregen, is niet publiek. Ik weet het ook niet, anders zou ik het wel publiek maken. Je moet daarover maar eens een vraag naar de Wachterbus zenden. Misschien, dat je wel geen antwoord krijgt. In elk geval, hoewel zulke brieven op zulk een tijdstip natuurlijk hoegenaamd geen objective waarde hebben, is het toch feit, dat het voorlezen ervan wel indruk maakte. Zoo kwam Bouma op de nominatie. Voor de synode heeft hij toen nog een speech gehouden, waarin hij vooral te kennen gaf, dat: "hier op den vloer der synode worstelen met elkander de theologie van Dr. Abraham Kuyper en Dr. Herman Bavinck met de theologie van Prof. F. M. Ten Hoor" en dat hij natuurlijk aan het worstelen zou gaan (bijaldien hij de benoeming kreeg) voor de theologie van Dr. Abraham Kuyper. En "Ach, du Liebe" wat synode zou nu toch zijn reputatie willen inboeten door te stemmen op de theologie van Prof. F. M. Ten Hoor tegen die van zulke mannen als Dr. Abraham Kuyper? Dr. Bouma werd natuurlijk gestemd. Je leest dit alles niet in de Acta. Dat zou ook niet passen, amice. Maar daarom is het toch wel degelijk gebeurd zooals ik het je hier vertel.

Maar mijn brief begint al langer te worden dan ik eerst dacht. En ik wil nog een paar vragen beantwoorden, die enkele broeders mij deden. Ik ontvang tegenwoordig nog al vele brieven, die ik niet altijd persoonlijk beantwoorden kan. Maar de vragers lezen de Bearer ook, en ik denk ze kunnen langs dezen weg ook hun antwoord wel ontvangen.

De eerste vrager vraagt of wij gelooven, dat alle menschen in de kerk en onder het evangelie verkeerend, ook uitverkoren zijn. Hij heeft van Berkhof geleerd, dat zulks onze beschouwing is, maar als hij de Bearer leest twijfelt hij er wel aan. Dit is een vraag, die nog al eens gedaan wordt op verschillende wijze. Wij prediken dan alleen voor de uitverkorenen, zoo wordt er gezegd, en al zulke rare dingen meer. En voor die rariteiten is Berkhof wel terdege aansprakelijk. Welnu, zij het dan eens en voor altijd gezegd, dat wij dat juist ganschelijk niet gelooven. Niet allen in de zichtbare kerk zijn uitverkoren. Wij prediken dan ook niet alleen voor uitverkorenen. Maar wij gelooven, dat de prediking alleen voor de uitverkorenen genade is en voor de anderen een reuke des doods ten doode. Dit wordt ontkend in Punt I van de Synode 1924.

De tweede vrager wil weten of het ook genade was, dat God aan de booze wereld vóór den zondvloed nog zoo lang door Noach liet prediken? Neen, broeder. dat was geen genade en ook niet zoo door God bedoeld. Als God in genade laat prediken, dan volgt er zekerlijk bekeering. Maar God laat ook prediken in Zijn grooten toorn, opdat ze "*ziende zien* en niet bemerken, en *hoorende hooren* en niet verstaan; opdat ze zich niet te eeniger tijd bekeeren en hun de zonden vergeven worden." Markus 4:12. Let wel, de beteekenis van zulke teksten ligt in dat nadrukkelijke: *ziende zien, hoorende hooren.* God wil, dat ze met nadruk zullen zien en hooren en toch niet bekeerd worden. Zulks is geen genade, maar een oordeel, tot rechtvaardiging Gods en veroordeeling der booze wereld. Dat was ook het geval met de wereld vóór den zondvloed.

Maar nu moet ik eindigen, anders wordt mijn brief nog te lang.

Mijn hartelijke groete aan al de broeders en zusters. Eer je dezen te lezen krijgt, hoop ik een paar dagen bij je door te brengen in het Westen. Daar kan ik dan een volgende maal wel eens weer over schrijven.

Wees Gode bevolen en houd goeden moed.

Je vriend en broeder,

H. HOEKSEMA.

"Gek zijn wij een van beiden, wij!"
zei d' eene Theoloog tot d' ander.
"Ik ben — of gij zijt Schrift-aanrander:
Dit 's Recht voor u, — dat 's Recht voor mij,
dus — een van beiden: ik, of gij!" —
("Of beiden!" — dacht er een, en ging voorbij. —
De Genestet, (gewijzigd).

PREDESTINATION

All Embracing

So, you object to the definition which was given of predestination in the last issue of this monthly. You would make the term to embrace more than as stated at that time. And you ask whether we cannot agree, n.l. in making the term one of very great latitude.

Yes, I sincerely believe that we shall have to improve on the last defnition. However, before we go any further, let us understand that the definition quoted in the last issue was from none other than John Calvin. Yes, we are aware of the fact that he limited predestination, and saw in this term no more than the decree by which men are destined either to everlasting happiness or to eternal misery. Sometimes, however, the term is used with excessive strictness to denote only predestination to life or election.

But we need not use *predestination* in a restricted sense. It is true, that all the Reformers did not use it with great latitude *to denote the decree or purpose of God by which He has from eternity immutably determined whatever comes to pass.* But some have used the word in the past in this way.

As was stated, all the Reformers did not use the term so as to include all that exists or whatever comes to pass. Let us briefly look into history for some light respecting this. Then we find that the Lutherans used the term to denote the decree of election unto life. The Westminster Confession seems to incline to restrict the use of the word "predestinate" to the decree which secures to some men life eternal, while for the obverse of that decree, by which the rest of men are consigned to everlasting death, it prefers the term "foreordained." Let me quote its significant words for you. Its words are: "By the decree of God, for the manifestation of His glory, some men and angels are predestinated unto everlasting life and others foreordained to everlasting death. These men and angels, thus predestinated and foreordained," etc. Concerning this distinction, Dr. Cunningham tells us that the distinction is not grounded either on etymology or on the usage of theologians, but he adds: "Calvinists, in general, have held that there is an important difference between the way and manner in which the decree of election bears and operates upon the condition and fate of those who are saved, and that in which the decree of reprobation, as it is often called, bears or operates upon the condition of those who perish; and the *existence* of this difference, though without any exact specification of its nature, the compilers of the Confession seem to have intended to indicate, by restricting the word 'predestinate' to the elect, the saved; and using the word 'foreordained' in regard to the rest." (Cunningham, Historical Theology, Vol. II, p. 422).

Perhaps, however, a persistent tendency in history to deny or cover up the truth which is confessed in the decree of reprobation better explains why the compilers of the Westminster Confession used the term predestinate for the elect and the term foreordained for reprobation. Since the age of Augustine objections have been raised against the idea that some men and angels should be predestinated unto eternal damnation. Usually the objections simmer down to this one that *praedestinati ad interitum* seems to impose upon men the necessity of perishing. To clarify what is really meant by this objection I quote from one who does not hesitate to use the terms *praedestinati ad interitum*; predestinate to death, but he says concerning this expression: "If by predestinating to death we understand the causing and effectual working of any man's destruction, God cannot be said to predestinate to death; but if we only understand the foreordaining of those to damnation whom God foresaw deserving and working the same, we neither think nor speak otherwise than the orthodox Fathers did."

But, dear reader, let us be warned at this juncture! We do not at this time wish to deny that God works out reprobation in a different manner than election. We do believe that God is the sole and ultimately efficacious cause of election. That God, and God alone is the sole author of election to life eternal. That he alone without any aid or help from any other source achieves the salvation for His elect. Neither do we deny that God alone is the sole author of the decree of reprobation. And we affirm that He also achieves destruction for the reprobated. But we do not affirm that He achieves both salvation for the elect, and damnation for the reprobates, *in the identical same way.* The way in which these two are reached must be explained in a manner whereby God is not made the author of sin. Neither may He be charged with unrighteousness of any kind in achieving the destruction of the reprobated. Never did it enter our mind to make God the author of grievous crimes. We all worship the Eternal, Righteous God, Who forever loathes sin.

But what we do wish to affirm is that both election and reprobation are equally sure and determined. Election is just as certain of realization as reprobation. But the decree of reprobation is just as certain of realization as is the decree of election. Man alone does not determine the fulfillment of the decree of reprobation. God determines this! Also the means which God uses to realize His decree of reprobation are fixed and determined. Likewise the means which God uses to realize His decree of election are named, fixed and determined. But the fixed, named and determined means for, both the realization of the decree of election and reprobation, may have a diverse manner of working. It is even conceivable that the means have both a positive and a negative result. But let these things rest for the present.

The point which should not pass our notice is that both the decree of election as well as the decree of reprobation belong to predestination. Predestination includes far more than the decree of election unto life eternal for some men. Predestination is that decree of God which also includes the decree of reprobation whereby some men are certain to receive everlasting death. When this is granted, we assert no more than any of our Reformed Fathers have asserted. Even by admitting this we assert

no more than John Calvin did. But the question now comes: May we assert that predestination includes more than what is admitted above? Or is it thus: That predestination does not stand related to the material things of the universe? May we say that in the decree of predestination there is the decree of God to create and uphold angels, earth, sun, moon and stars, the myriads of insects, plants and animals? Has God determined the existence of all things? Has God determined all the happenings in His universe? Has God determined the origin, the manner of existence, and the end of all things or of whatever comes to pass, was, is, and shall be? Allow your Reformed conception of God to answer these questions for you. Do not allow your definition of election or of reprobation or of predestination to determine your answer. For then, I fear, we are bound to come to disagreement. For man-made definitions are so imperfect, even though Reformed theologians have made the definitions, that much of the wrangling amongst the Reformed today can directly be charged to them. So often have we found this to be the case that when we now read the works of our best Reformed theologians we always ask ourselves the question how these men use various theological terms. And predestination is one of the most important of theological terms. Often divergent views of election and reprobation are directly traceable to variant uses of these respective terms. This is one of the reasons why predestination as a subject of discussion must be treated with so much delicacy.

In attempting to answer the above stated questions, we beg to have you bear in mind that predestination is a Divine decree touching all men. In that sense predestination certainly is all embracing. For it stands related to every man, woman or child.

But we may affirm still more. The decree of predestination (as Calvin saw it), is only one aspect of one Divine decree. The Reformed usually call this one Divine decree the Counsel or Plan of God. By mentioning the Counsel or Plan of God, the Reformed assert the determination of all that exists and shall happen. And usually this Divine Counsel or Plan of God is looked at from two different viewpoints. From the viewpoint of the existence and predetermined end of natural, irrational and material things. And from the viewpoint of the existence and predetermined end of all rational beings. In this connection we may affirm the existence of God's decree of Providence which stands as the origin of the existence and end of natural things, and we have the decree of Predestination which stands as the origin of the existence and end of all rational beings. But these two decrees are one decree with God. And the decree of providence and the decree of predestination are only two different aspects of the one Divine Counsel or Plan of God. All the decrees of God are various aspects of the Divine Counsel of God. Man stands just as intimately connected to the decree of providence as he does to the decree of predestination. For man's body certainly belongs to the realm of natural things. And whereas we know from Scripture that man is the King of all created and natural things, we need not hesitate to assert that the decree of providence can only be fully realized by the complete realization of the decree of predestination. The natural things have no predetermined end *apart from man.* The created universe comes to its Divine purpose in and through mankind. Consequently the decree of providence can only reach its Divine purpose in the Divine realization of the decree of predestination. When God realizes His decree of predestination, then first He has fully realized His decree of providence. And the fulfillment of the decree of providence added to the fulfillment of the decree of predestination spells the fulfillment of the Counsel or Plan of God. We must thus realize that the decree of providence is subordinate to the decree of predestination. Conceived of in this way, we affirm the decree of predestination to be all-embracing. For it presupposes the decree of providence, and without the decree of predestination and its fulfillment the Counsel of God does not reach fulfillment.

With respect to the doctrine of predestination and its all-embracing significance, the orthodox Mohammedans can teach some of us a valuable lesson. Al-Berkevi writes: "It is necessary to confess that good and evil take place by the predestination and predetermination of God, *that all that has been and all that will be was* decreed in eternity and written on the *preserved* table; that the faith of the believer, the piety of the pious, and their good actions are foreseen, willed, predestinated, decreed by the writing on the preserved table produced and approved by God; that the unbelief of the unbeliever, the impiety of the impious, and bad actions come to pass with foreknowledge, will, predestination, and decree of God, but not with His satisfaction and approval."

I. Concerning the decree of predestination we affirm that it embraces:

a. God's determination to save certain men, and to reprobate others;
b. His determination to create both those who are to be saved and those who are to be reprobated, as well as the universe on which men were to dwell;
c. His decree to permit both the former and the latter to fall;
d. His determination to provide salvation for the former, that is, for the elect, and condemnation for the latter, that is, the reprobates.

II. Others conceive differently of the order of these Divine determinations and specify the following:

a. His determination to create;
b. His will to permit the Fall;
c. His will to provide a salvation in Christ sufficient for the needs of all;
d. His will to secure the actual acceptance of this salvation on the part of only some,—or, in other words, the decree of Election.

III. Still others have clung to the order which Anselm advanced. This order included the following:

a. God's decree to create;
b. The will of God to permit the Fall;

c. God's determination to provide in Christ a salvation sufficient for the elect;
d. God's will to save a certain number of men and to pass others by—or, in other words, Election and Reprobation.

Personally we prefer the order mentioned under I. And the order in III we believe to be better than the order in II.

Affirming what is listed under I, we believe that we honor God by thus acknowledging Him as the absolute Sovereign without whose will no individual thing exists, and without which no single, individual act act is done. God is thereby affirmed to be in all things by His essence and will. Calvin, himself, argued: "If God has not absolutely decreed all things, then what will become of God's omnipotence, by which He governs all things according to His secret counsel, independently of every person or thing besides?—It is an awful decree, I confess; but no one can deny that God foreknew the future final fate of man before He created him, and that He did foreknow it because it was appointed by His own decree. If any one here attacks God's foreknowledge, he rashly and inconsiderately stumbles. For what ground of accusation is there against the heavenly Judge for not being ignorant of futurity? If there is any just or plausible complaint, it lies against *predestination.* Nor should it be thought absurd to affirm, that God not only foresaw the fall of the first man, and the ruin of his posterity in him, but *also arranged all by the determination of his own will.* For as it belongs to his wisdom to foreknow everything future, so it belongs to His power to rule and govern all things by His hand." (Institutes, Book III, Chapter XXIII, 7).

Man fell, says Calvin, according to the appointment of Divine Providence.

Still we must affirm that the freedom of the human will in Adam before the fall was more than a freedom in name. Never should we go to the extreme of the Pharisees who left no place for human freedom. The decree of Predestination does not reduce the world of human thought and action to a mere play of puppets. It is more than a pantheistic sham. Unquestionably God's will has determined all that is to be, but this does not mean that absolutely no power of origination has ever been with man. Yet, the all important confession to make is that God who has determined all the events sets in operation such causes as will produce them, and He is in all the proper efficient cause. Still the universe is more than God evolving Himself.

B. J. D.

LOW RELIGIOUS LIFE

. . . . . The fact that in these days, our Calvinistic churches are deemed cold and "unheimisch," and a re-introduction of the symbolical in our places of worship is longed for, we owe to the said reality that the pulse beat of the religious life in our times is so much fainter than it was in the days of our martyrs.

Dr. A. Kuyper in "Six Stone Lectures."

"WELMEENEND"

Onder bovenstaand opschrift gewerd ons een schrijven van Ds. A. M. Diermanse, Ede, Gelderland, Nederland, dat wij hier laten volgen:

"Welmeenend, d. i. naar Van Dalen's Woordenboek: met goede bedoeling, oprecht. Zóó is de boodschap, de roepstem des Evangelies, jegens ieder mensch, wien ook. Ook de Leerregels, III en IV, 8, 9 onderschrijven dit: 'zoo velen als er door het Evangelie geroepen worden, die worden *ernstiglijk* geroepen.' Wat met dit 'ernstiglijk' bedoeld wordt, blijkt uit het volgende: 'Want het is God *aangenaam,* dat de geroepenen tot Hem komen.' Daarop wordt nog bevestigd, dat, ook ten opzichte van hen die niet komen, God het is die door het Evangelie roept, niemand anders, en dat dezen daarin *Christus door het Evangelie aangeboden wordt.* Christus dus. Ook niet een halve Christus, maar: Christus. D. i.: alles wat tot de zaligheid van een mensch, wien ook, van noode is. Ze worden tot de zaligheid *geroepen.* Een volkomen verlossing wordt hun *aangeboden.* Minder zit in Christus, — zullen wij Hem niet eigenmachtig verkleinen, — niet in.

Welk bezwaar heeft men hiertegen? In 'The Standard Bearer,' van Febr., 1925, pag. 10, lees ik hiervan: 'Men stelt God afhankelijk van het schepsel, of men laat God in tegenspraak komen met zichzelven, en laat Hem willen, dat Hij toch ook weer niet wil.' Wat het eerste bezwaar betreft, dit is terstond uitgesloten. Althans onder Gereformeerden. God is de Souvereine. Waar zou onze rust blijven, indien hier iets aan mankeerde, indien *wij* in iets het met ons zelven moesten doen. Neen, *God* is onze rust en kracht in alles; tenzij dat iemand daar nog niet innerlijk gekomen is.

Maar dat andere. Daar zit het op. God wil dus, en Hij wil toch niet. Ik aanvaard dit. Gods Woord leert het; hoewel God een licht is, en gansch geen duisternis in Hem is. Hier is een diepte, waarvoor wij moeten blijven staan, en in niets de waarheid Gods aanranden.

De waarheid Gods! Laat ons er iets van hooren. In Ez. 18:23 spreekt de God der waarheid: Zou Ik *eenigszins lust* hebben aan den dood des goddeloozen, spreekt de Heere; is het niet als hij zich bekeert van zijne wegen, dat hij leve? Zoo ook vers 32. In 33:11 zweert de Heere met een eed; waarop volgt de hartdoordringende roepstem des Heeren: Bekeer u, bekeer u van uwe booze wegen, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls? Het is geheel hetzelfde wat we lezen in Matt. 23:37, 38: Hoe menigmaal heb Ik uwe kinderen willen bijeenvergaderen gelijkerwijs een hen hare kiekens . . . . en dan ook hier de bittere klacht des Heeren: en gijlieden hebt niet gewild. Ja, de Heiland weende over het afvallige Jeruzalem, Luk. 19:41. Geheel hetzelfde vindt men ook in Ps. 81:9, 11, 14. En deze klacht en deze dringende roep om het behoud hunner zielen, om hen indien het mocht zijn, nog tot inkeer te brengen, en te redden, vindt men eigenlijk de gansche profetische Schrift door. En omhelst de Heere, Mark. 10:16, niet de kinderen Zijns volks, zooals Hij ook voorheen *Zijn* volk, *Zijn* kinderen, en dies heilig heette?

Maar nochtans zou hier, bij den Heilige geen welmeenendheid zijn, althans niet immer, niet n.l. jegens hen, die ten slotte zullen blijken niet de verkorenen te zijn, terwijl toch de Heilige het op allerlei wijze betuigt, ja komt tot eedzwering! 'Zij hebben den H. Geest smarten aangedaan, Hij zelf is hun in een vijand verkeerd,' Jes. 63:10. Hier zegt men, hebt gij het: een *vijand!* Zeker, maar niet in ongevoeligheid, maar in *smart, dat het zoover moest komen.* Is dit welgezindheid, welmeenendheid, of niet? God de Heere is eindeloos verre verwijderd van de ongevoeligheid van een ouden Oosterschen despoot. Als Hij straft, is het uit bittere noodzakelijkheid, n.l. om Zijn grooten en heiligen Naam, die alles te boven gaat; al moet men dit alles vanzelf Gode-waardig opvatten. Maar de voorstelling der Schrift is zóó. En nu hebben wij geen recht het anders voor te stellen.

Zóó, van zóó innigen, in elk geval welméénenden, aard van Gods zijde, was die Verbonds-verhouding, waarin het gansche Israelietische volk, dat over het geheel slechts uiterlijk besneden was, stond!

Het werd der Synode van Kalamazoo, 1924, kwalijk genomen, dat volgens haar 'de Evangelieprediking Gods gunstige gezindheid openbaart jegens verworpenen en wezenlijke genade biedt aan de niet-verkorenen,' bl. 11. Een gunstige gezindheid Gods jegens verworpenen! De boven getoonde gunstige gezindheid Gods jegens het volk dat, Jer. 9:20, slechts had de voorhuid des harten (zie 2 Kor. 3:6-9), gold natuurlijk ook dat volk niet *als verworpenen,* maar als *Verbondsvolk,* hoewel het toch in zijn eigenlijke massa niet onder de absolute verkiezing tot zaligheid besloten lag. Maar dat in den grond verworpen zijn kwam in *dit* leven nog niet tot volle gelding, gelijk ook in dezen onzen tijd in dit leven nog voor niemand. Dit is het. Men moet niet wat voor de *eeuwigheid* is, reeds in *dit* leven willen brengen. Dit is de veelvuldige fout.

Maar ik lees deze vondst. De Heere Jezus spreekt in Matt. 23 naar Zijn menschheid! Alsof Hij naar Zijn menschheid in iets ook maar van een anderen zin en meening was dan naar Zijn Godheid! Alsof de Heere naar Zijn menschelijke natuur niet in elk opzicht, en juist in Zijn wil, het volmaakte Beeld Gods was. Op het punt van Zijn genegenheid jegens het arme volk was er bij den Heere van zelf geen de minste strijd of verschil tusschen Zijn menschheid en Zijn Godheid.

Aanbeveling verdient de onderscheiding van de Zwitsersche theologen ter Synode van Dordt van een 'volstrekte en niet volstrekte wil en bedoeling Gods tot zaligheid.' Op dergelijke wijze ook de Nassau-Westeravische theologen.

En dan, dat 'wezenlijke genade' aangeboden wordt aan de niet-verkorenen! Ja, wat anders? Schijn-genade? Schijn-schoon? De Leerregels houden het rechte pad. Zij zeggen: 'Christus.' Dit houdt alles in. Daarbuiten heeft niemand nóg iets noodig. Schoon wordt dit uitgaande welmeenende roepen Gods tot Zijn heilgoed, voor de oude bedeeling, geschilderd in Spreuk. 9:1-6. En deze dringende, welmeenende, en daarom gansch ongeveinsde, en daarom in alles hoogst ernstige algemeene bediening van Gods zijde zelf van Zijn genadeverbond, omvat nu, naar het karakter van den nieuwen dag, ook de heidenen, Gen. 12:3, Ef. 3:6.

Van de gedeputeerden der Geldersche Synode lees ik de ongeloofelijke uitdrukking: dat niet allen die geroepen worden, bevolen wordt in Christus te gelooven. Gelukkig vindt men zulk een onjuistheid, die heusch wat vér gaat, niet in de Leerregels. Neen, hoe gezond en kloek en waarachtig schriftuurlijk die oude vaderen hier stonden straalt m. i. door, als men leest wat de groote Calvinistische theoloog Junius, 1602, hier zegt (vertaald): 'Want de uitwerkende oorzaak van de uitwendige roeping (waarmede door hem, maar ook het verband aangeeft, bedoeld wordt: die uitgaat tot verworpenen en verkorenen) is de liefde Gods tot de menschen, of Zijn wil genegen uit Hem zelf om de menschen wel te doen, met het oog waarop Hij in de Schrift genoemd wordt beminnende de zielen en Zaligmaker der menschen, 1 Tim. 4:6 (2:4), (D. Francisci Junii Opuscula theilogica selecta, — Bibliotheca Reformata, Adam 1882, pag. 206.)

En trouwens, hoe zou men kunnen handhaven, dat God in Christus zou *roepen,* zou *noodigen,* gelijk de Apostel zegt: wij dan, wetende den schrik des Heeren, *bewegen de menschen tot het geloof,* maar het zou somtijds, ja dikwijls, niet welmeenend zijn! En dat, waar wij hebben de eigen sprake des Geestes! Genoeg dus van deze ongoddelijke gedachten, waarvan *ik voor mij* eigenlijk niet weet, hoe ze ook bij een Godvruchtige kunnen opkomen, — ons boos hart geeft van alles op, — maar hoe hij ze welberaden kan neerschrijven en handhaven.

Waarom niet? Wel, omdat zulke gedachten God zelf aantasten in zijn eigenlijk God-zijn. Want als God somtijds wel, althans tegenover sommigen, niet waar is, en het daarom eigenlijk beter is voor sommigen om Zijne roepstemmen en noodigingen niet aan te nemen, niet te gelooven, te wantrouwen, dan wordt het ongeloof voor velen iets verstandigs, terwijl het integendeel voor ieder de grootste boosheid is, óók wijl het immer de grootste en wezenlijkste *dwaasheid* is, daarom dat het Evangelie voor ieder alle aanneming *waardig* is, *waardig,* omdat het wààr is,, dat is: welmeenend, nimmer anders; dus nimmer eenigermate bedriegelijk, niet oprecht. Hoezeer dit het wezen Gods raakt, voelt men; zie ook Ps. 89:15, 97:2, Job 34:10.

Ook zal men met zulke gedachten beziêld, niet aan ieder die voorkomt het Evangelie verkondigen, en zielen tot Jezus noodigen, zóóals dit behoort, en zóóals Paulus dit deed, n.l. met die innige en hartelijke warmte die de zielen door de liefde van Christus bewogen op het harte draagt. Gelijk de Apostel zegt: Wij *bidden van Christus' wege*: laat u met God verzoenen. Zie hier het zoeken *Gods!* Paulus richt zich *tot een iegelijk mensch voor zich,* Kor. 1:28, 29, opdat wij zouden een *iegelijk* mensch volmaakt stellen in Christus Jezus. En dan durft men somtijds zeggen, dat de Heere somtijds niet welmeenend is: niet immer oprecht dus! De roeping *in den naam Gods* wel eens niet ten volle zoo *gemeend!!!*

Ook leidt dit op dezen verkeerden weg, dat zóó de zielen afgehouden worden zich door het eenvoudige Evangelie zooals het tot zondaren komt, direct te laten *troosten*. Wat in gezonden zin eerst nà het Evangelie, n.l. nà *geloof* des Evangelies, geloovig ingezien wordt, n.l. eigen verkoren-zijn tot zaligheid, wordt nu op onjuiste en schadelijke wijze vooràf begeerd, vooràf gezocht, hetgeen nooit een gezond geloofsleven geeft. Het onvoorwaardelijk op *Christus* zijn vertrouwen stellen, zóó arm, schuldig en ledig als men zich bevindt, wordt zoo niet geleerd. Er wordt immer gezocht naar kenteekenen van verkiezing, en dààrop vertrouwd, en niet alleen op Christus. Het leidt dus tot een averechtsch gebruik van de verkiezing, een ziekelijk leven, een afhouden van het rechte vrijmakende geloof in Christus.

.Wat moet tot de Evangelieprediking ons kracht geven? 1. dat ze ten hoogste reëel is naar *inhoud*, en als *uitnoodiging* komende tot ieder mensch die ze bereikt; 2. omdat die prediking begonnen met en door de groote uitstorting des Geestes, Hand. 2, niet anders dan in deze kracht haar voortgang heeft, en zal hebben, als zijnde niet eens menschen woord.

En daarom is dat Woord Gods ook immer voorspoedig tot hetgeen waartoe het gezonden wordt, niet immer rakende slechts de oppervlakte van het bewustzijn, maar ook menigmaal, en dat naar den onveranderlijken raad Gods, den mensch in zijn diepste zijn, dit overbuigende, of ook somtijds het na velerlei tegenstand overwinnende, plantende de heerlijke kruisvaan in het diepst des harten, zoodat de arme, maar gelukkige zondaar van lieverlede, en ten slotte allen, àllen tegenstand opgeeft, en zijn volle leven en vrede vindt, en wéder vindt, en al méér vindt, en óndervindt in Christus Jezus zijn Heere, die overgeleverd werd om *zijn* zonde, en daarna opgewekt om *zijn* daardoor verkregen rechtvaardigmaking.

Zóó ligt het geheim van de zoo verschillende uitwerking van het brengen van de in zich zelf immer geheel welmeenende en zekere Evangelieboodschap. De ééne roeping die van Boven is, is naar de kracht waarmede zij komt, niet immer onweerstandelijk. Gods Geest werkt hierbij niet immer onweerstandelijk.

Men moet dus dit zeggen. Die lust Gods in de bekeering en het leven van den goddelooze is niet immer een gansch volstrekte lust, niet immer gelijk aan den verborgen, en eeuwig onveranderlijken wil om den mensch zalig te maken, niet dus immer een lust die door allen tegenstand heenbreekt. Die geopenbaarde wil Gods is waarachtig en in zóóver ook volstrekt, maar anderdeels, en naar de bedoeling van Gods Raad, weer niet. Zij wordt niet immer gedragen door een volstrekte verkiezing tot zaligheid.

En nu zal men zeggen: waar blijft nu het immer welmeenende, het waarachtige?

Laten wij niet de Goddelijke majesteit en heerlijkheid te nà komen, en aantasten. Wij zijn zoo kleine menschjes. Die welmeenendheid, dat, tot zekere hóógte, zich aannemen, zelfs op een zekere hartelijke, en zoo het oog er voor open gaat, zelfs innige, hartinnemende wijze van de niet-oprechten in Zijn Kerk, én die het nooit zullen worden, en die dus slechts uiterlijk daarin zijn, gaat zoo ver, dat de Heere, ook voor het tijdperk des N. Testaments, hen eenigszins rekent tot *Zijn volk*, Hebr. 10:39, hun de belofte toekent, Hand. 2:39; hen ook heilig verklaart, 1 Kor. 7:14, hen mede den rang toekent van ranken te zijn aan den waren Wijnstok, Joh. 15, ook den rang en eer en plaats van maagden, Matt. 25. Zelfs heeten 'zulken wel door den Heere gekocht,' 2 Petr. 2:1. En de aanraking met Zijn dierbaar zoenbloed is bij hen van zoo nabij, dat, wijl innerlijke en waarachtige vereeniging toch ontbreekt, gezegd wordt dat zij het bloed, waardoor zij voor het uiterlijke bewustzijn en leven geheiligd zijn, *vertreden*. Ja, de gemeenschap waarin zij nochtans tot zekere hoogte deelen, en die hen heiligt in dézen zin, dat de algemeene gedeeltelijke inbinding van het beginsel der zonde in dit leven, bij hén nog een steun ontvangt, die de menschen buiten de Kerk missen, is toch nog weer zoo diep gaande en wezenlijk, dat zij zelfs op een zekere wijze mede in de *verkiezing* inbegrepen worden, Openb. 22:19, 3:5. De idee der betrekkelijkheid vindt men ook in Ex. 32:33.

Wij kleine menschen moeten wat voorzichtig zijn met de diepten Gods. Denk hierbij aan het weenen van Christus over Zijn volk, dat dit echter nochtans slechts was in uitwendigen zin, wijl Hij hen in den geest ziet omkomen onder de door hen rechtvaardig verdiende oordeelen Gods. En de smarten des H. Geestes over ditzelfde verharde volk van vroegere dagen, Jes. 63!

Maar toch, de volstrekte, de eeuwige en onveranderlijke wil Gods, de absolute wil tot behoudenis geldt alleen eenige bepaalde personen, betrekkelijk een klein, en toch ook weer een groot getal. En gelukkig zeer zeker, dat er óók zulk een wil Gods is, zulk een voor niets op zijde gaanden wil Gods zou ik haast zeggen. Want hoe zou anders nog iemand *behouden* worden? Want al Gods betoonde en wezenlijke lust en gewilligheid of genegenheid, zoolang zij nog iets aan óns overlaat en in onze handen of keus stelt, kan ons niet wàarlijk redden.

Dus is er dan tóch een willen, én een te gelijk en van denzelfden persoon niét-willen? Eenigermate wél, ook zonder 'God met zich zelven waarlijk in strijd te brengen.' Voor ons kortzichtig en toch zoo hoog-wijs, verstand geschiedt dit wél, maar naar Goddelijke en ware wijsheid, en het ware bestand der dingen, niét. Gelijk er van ouds zeer treffend onderscheiden is tusschen den wil des besluits en den wil des bevels, den geopenbaarden wil Gods en den verborgen wil. En deze twee willen gaan het geheele leven door gepaard, en verklaren alles. Want de mensch doet immer zonde, d. i.: weerstaat den wil Gods. En toch, kan hij zich aan den wil Gods, die alléén de Regeerende is, want de mensch regeert wezenlijk ook niet in het allerminst! — niet in het minste ontworstelen.

En op zijn hoogst ziet men dit . . . contrast . . . . . in het Kruis van Golgotha: tegen den wil Gods in àlles, en toch nàar den wil Gods in àlles. En zoo ook de onwil van den zondaar: tegen den wil Gods in alles, en toch kan hij niet

in het minst den wil van God weerstaan of voorkomen dat Deze geschiedde. Eensdeels tegen den wil Gods, die in goedertierenheid en mocht het zijn, tot zijn leven, zich openbaart ook jegens hém, en andersdeels volbrengt zijn tegenstreven slechts Gods eeuwig onveranderlijken wil. Want het bestuur der dingen op aarde of in den hemel komt nooit ook het allerminst te ligeen in handen van de menschen. *God* is souverein, al is het schijnbaar niet zoo.

Dat die geopenbaarde wil Gods dringend, ernstig, wélmeenend is, ge gevoelt het zoo ondubbelzinnig niet alleen, waar de dienaren des Evangelies naar Paulus' woord, 2 Kor. 5:20, bidden van Christus' wege, maar ook, waar in Jes. 45:22 de Heere het uitroept: Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde, want Ik ben God, en niemand meer. En toch wordt deze waarachtige *wil* Gods zoo menigvuldig weerstreefd, ja veracht, ja met felheid verworpen; en dit, ten diepste genomen, naar den eeuwigen, óók waarachtigen *wil* Zijns *Raads*.

Maar hoe moeten wij nu met die tot zekere hoogte gunstige houding Gods voor dit leven jegens velen, nu rijmen het feit van den toorn, vloek en dood over ieder mensch, dat toch zonder onderbreken doorgaat, tenzij hij mocht komen tot het ware gelooven in Christus? Het is waar, toorn, vloek en dood beheerschen nu reeds het menschelijke leven. Maar te gelijk is het ook waar, dat het nu is de aangename tijd, de dag der zaligheid: de genadetijd, al is het dat velen, wat betreft het zalig worden, de genade vergeefs ontvangen, 2 Kor. 6:1, 2, hetgeen echter niet te niet doet de gunstige uitwerking die zij uitwendig veelvuldig heeft in leiding voor het leven, en beslag op de gewetens, al komt het ten einde toe niet tot de wedergeboorte des harten.

In beginsel is de gedreigde toorn, en vloek en dood reeds over het menschelijk leven in zijn gansche breedte vervuld, en dit buiten én binnen de Kerk naar haar uiterlijke gemengde openbaring. Maar die toorn, vloek en dood, die terstond na den val over ieder mensch naar alle zijden gingen heerschen, bracht God niet op datzelfde oogenblik ook tot hun gansche uiterlijke vervulling in volle uit- en doorwerking. Hoewel de mensch naar alle zijden door het booze beginsel is aangegrepen, mist nog de volle uit- en doorwerking, en dit ook naar alle kanten. Het meest is dit waar voor wat betreft de uitwendige schare die mede de uitwendige zijde van de Kerk vormt. Doch ook daarbuiten, in de volle wereld is zoo de toestand. Ook daar is hetgeen uit de schepping is, reeds in alles door toorn, vloek en dood aangegrepen, maar ook zelfs hier is dit in géén opzicht nog voortgegaan, wat zijn uit- en doorwerking betreft, tot zijn *voleinding*.

Evenals ook het beginsel der genade en des nieuwen levens, waar het is, in beginsel wel reeds den ganschen mensch bestrijkt, Matt. 8:16, 17, maar toch zijn vervulling in volle uit- en doorwerking in elk opzicht nog mist. Want ook hier is hetgeen daartegenover staat.

Maar de beginselen, het beginsel des doods, en het beginsel des nieuwen levens, werken. De vervulling én van het eene, én van het andere in volle uit- en doorwerking *wachten*. Beide deze beginselen zullen al meer, en ten slotte volkomen, ten onder brengen wat zij nog tegenover zich vinden. En aan beide zijden geldt het het menschelijk leven op elk punt en in zijn gansche breedte.

Hierbij laat ik het. Hier zijn wij genaderd tot die groote waarheid die men bedoelt met de algemeene genade en burgerlijke deugd. Hierover sprak ik mij reeds uit in de Holl. Amerikaan, jg. 35, No. 23, 25 en 55.

De eeuwige God voert uit in den weg van den tegenstand op alle punten door den boozen wil en natuur des menschen tegen den voor den mensch goeden, in natuur en Schrift geopenbaarden wil Gods, — welke tegenstand op geen enkel punt ooit ontkomt aan het opperste regeeren Gods, — zijn nog zoo veelszins voor ons verborgen eeuwigen en onveranderlijken wil. Hier staat ons verstand bij stil. Althans, zoo behóórt het....

Met beving kinderlijk aanbidden is alleen de rechte houding.

A. M. DIERMANSE."

Wij danken Ds. A. M. Diermanse voor deze vrijwillige bijdrage voor ons blad.

Hier in Amerika zou een Christelijk Gereformeerd predikant stellig zijne gedachten niet openbaren in "The Standard Bearer." Met dat blad houdt men, schijnbaar althans, gansch geen rekening. In Nederland echter, schoon kennelijk ook zeer bevreesd van zich te branden, durft men toch nog iets te zeggen. En in vergelijking met de handelwijze van de Synode van Kalamazoo, die ondergeteekende betreffende zijn vraag aangaande de gunst Gods jegens verworpenen volstrekt zonder eenig antwoord liet staan, doet deze hartelijke uitstorting van gedachten van Ds. Diermanse metterdaad weldadig aan. Een tiende van zulk eene gulle welwillendheid ware voldoende geweest, om gemeenschappelijk ons op de gemeene gratie theorie van Kuyper, de zaak waarom het ging, in te denken. Doch, helaas, onderzoek en studie wilde men tot geen prijs. Met de meeste bereidwilligheid ruimen we dan ook eene plaats in voor bovenstaand stuk, ons overtuigd houdende, dat ook onze lezers gaarne iets willen hooren van een predikant uit Nederland.

Doch ook nog om twee andere bijzondere redenen zijn we blijde met dit schrijven van Ds. Diermanse. Allereerst sterkt dit stuk ons in ons gevoelen uitgesproken in ons artikel: Genade bewezen aan verworpenen, Mei, 1925, dat de Synode geen steun vindt voor hare bewering, dat God ook nog eene andere dan de zaligmakende genade bewijst aan verworpenen, in plaatsen, als: Ezech. 18:23 en 33:11, wijl in die teksten alleen maar sprake is van Gods zaligmakende genade in Christus Jezus. Wil men met zulke Schriftuurplaatsen iets doen, dan moet men de conclusie aandurven, dat God zijne zaligmakende genade ook den verworpenen aanbiedt. Ds. Diermanse aanvaardt die conclusie dan ook. En daarmede geeft hij ons, geheel ongezocht onzerzijds, tevens een antwoord op de vraag, die wij nu reeds geruimen tijd Prof. Berkhof stelden. De gunst of genade, die God aan verworpenen bewijst, is, volgens Diermanse, de zaligmakende genade in Christus Jezus. Of zij die ge-

nade metterdaad deelachtig worden, is minder duidelijk; maar aangeboden wordt zij toch wel. Zoover zijn we dus. Er is hier slechts sprake van ééne genade, niet van twee. Dat brengt ons verder. Indien Ds. Diermanse ons nu de volgende keer nog eens wil zeggen, of de verworpenen onder de hoorders van het Evangelie deze ééne zaligmakende genade Gods in Christus nu ook metterdaad deelachtig worden, ja dan neen, dan weten we, waar we aan toe zijn.

In dit stuk zegt Ds. Diermanse reeds terstond bij het begin, dat alle hoorders van het Evangelie tot *de zaligheid geroepen* worden; een volkomen verlossing wordt hun *aangeboden.* Zoover gaan de Synode van Kalamazoo en Prof. Berkhof niet. En door mannen, als: Calvijn, verre de meeste gedeputeerden ter Dordtsche Synode, de Kantteekenaars, Jan Nupoort, Aegidius Francken, Dr. A. Kuyper, Sr., de Synode van '57, en vele anderen, wordt zulks in de stelligste bewoordingen ontkend. Schier alle Gereformeerden onderscheiden tusschen tweeërlei roeping. De uitwendige roeping komt dan wel tot alle hoorders, maar inwendig worden alleen maar de uitverkorenen geroepen. Men zie hiervoor onze artikelen: "De sprake der Dordtsche Vaderen," "Het puntje in het eerste punt," "Genade bewezen aan verworpenen," "Het hoofdbewijs voor 't puntje," en "Nog een populair bewijs," in *The Standard Bearer,* Februari, April, Mei, Juni en Juli. Naar die artikelen verwijzen wij hiermede ook Ds. Diermanse.

Van harte gaan wij met Ds. Diermanse ten volle accoord als hij staande houdt, dat in het Evangelie de volle Christus aangeboden wordt. Een andere dan de zaligmakende genade in Christus biedt het Evangelie niet aan. Het spreekt slechts van ééne genade. Worden nu de verworpenen onder de hoorders van de prediking des Woords die genade niet deelachtig, dan is daarmede het pleit tusschen Ds. Diermanse en ons beslecht. En op dat punt nu bestaat geen twijfel. Gelijk alle Gereformeerden handhaaft ook Ds. Diermanse, dat de verworpenen onder de hoorders van het Evangelie niet deelachtig worden Gods zaligmakende genade in Christus. Die genade bewijst God hun niet. Dat is uitgemaakt, dat staat vast.

Maar wat is dan toch het eigenlijke punt van verschil? Staat de zaak dan misschien zóó, dat er wel een Christus, een volle Christus is voor alle hoorders, laat ik maar zeggen, in objectieven zin, en God nu wil, dat alle hoorders van het Evangelie (de andere menschen vallen er blijkbaar geheel buiten) dien vollen Christus zullen deelachtig worden, maar sommigen willen niet, en daarom gaan dezen verloren? Neen, dat ook niet; want die voorstelling ware gansch ongereformeerd. Neen, zegt Diermanse, de zaak staat aldus: met een volstrekten wil wil God alleen maar de uitverkorenen zalig maken, maar de andere hoorders wil Hij zaligen met een niet volstrekten wil, m. a. w. met een wil, die weerstaan kan worden en ook metterdaad weerstaan wordt door de verworpenen, zoodat die dan ook niet zalig worden. God wil de verworpenen zaligen, en Hij wil het toch ook weer niet.

Duidelijk is u die redeneering natuurlijk niet. Maar gij moet uw verstand dan maar op non-activiteit stellen, en stille zijn. Want anders mocht gij God eens aantasten in Zijn God-zijn. Het gevoelen der Geldersche gedeputeerden ter Dordtsche Synode, die van zoo iets niet wilden weten, keurt Diermanse dan ook af. En daarmede zijn dan stelling ook veroordeeld mannen, als: Calvijn, de Kantteekenaars, Nupoort, Francken, Kuyper, en zonder twijfel Gomarus, die in 1604 stelde, "dat God van de personen, die Hij voorgenomen heeft te scheppen, sommigen voorbeschikt heeft tot het eeuwige leven en tot de wegen en middelen om hen tot de zaligheid te brengen, en 'anderen tot den eeuwigen dood, mitsgaders tot de wegen en middelen, die daartoe leiden,' " men zie "Van strijd en overwinning," Dr. L. H. Wagenaar, bl. 46. De vraag zou dus kunnen opkomen, waarom Dss. H. Hoeksema en G. Ophoff, die nog nimmer zulke stoute taal spraken, moeten veroordeeld worden, terwijl al die andere heeren om hunne Gereformeerdheid geprezen worden. Misschien wil Ds. Diermanse, kenner der historie die hij is, bij eene andere gelegenheid die vraag wel eens voor ons beantwoorden.

Doch hoe stelt Ds. Diermanse zich dit volstrekt-niet-volstrekt willen Gods voor? Hij moet er toch zeker zelf wel eene voorstelling van hebben. Allereerst, door te beweren, dat de Schrift zulks leert. Immers, zegt hij, God heeft geen lust in den dood des goddeloozen. (Hoe iemand, die de Schrift leest, zonder een woord exegese zelfs, zoo iets durft staande te houden, is ons in volstrekten zin des woords een raadsel. De Schrift vloeit eenvoudig van de tegenovergestelde gedachte over. Men zie onze bovenaangegeven artikelen, alsmede Calvijn, de Kantteekenaars, Keil & Delitzsch, in loco.) En wij, kleine menschjes, moeten buigen voor de Schrift. En volgens de Schrift, dus beweert Diermanse, wil God de verworpenen begenadigen met een niet volstrekten wil, met een wil, die weerstaan kan worden en ook door de verworpenen metterdaad weerstaan wordt, zoodat zij geene genade ontvangen. Ook niet op Diermanse's standpunt.

De eigenlijke oplossing ligt in de idee van betrekkelijkheid. Tijdens deze bedeeling zijn sommige verworpenen eigenlijk een beetje uitverkoren, en is er een weinig willen in God, om hen te zaligen. Stràks, in de komende eeuwigheid, nà dezen tijd, zal er wel zijn eene volstrekte verwerping, maar vàn eeuwigheid, vóór dezen tijd, is die er eigenlijk niet. Doch daarmede vergrijpt Ds. Diermanse zich aan het geopenbaarde Woord Gods, dat wel zeer wezenlijk spreekt van *vaten des toorns,* van een *gesteld zijn,* van een *gemaakt zijn tot den dag des kwaads,* van een *haten Gods van bepaalde personen, eer zij nog iets goeds of kwaads gedaan hebben,* van een *verwekken van Farao tot een zeer specifiek doel.* Dat *geopenbaarde* Woord van God moet Diermanse staan laten; ook *dit* woord: "en verhardt dien Hij wil."

Overig bevat zijne idee van betrekkelijkheid wel een element van waarheid. Er is metterdaad eene organische voortschrijding in de werking van toorn, vloek en dood; juist omdat de menschen zich ontwikkelen uit de

beginselen van zonde en genade. Voor de theorie eener gemeene gratie is daarbij natuurlijk juist net geene plaats. Gods Raad wordt vervuld in den weg van het organisch wereldgebeuren. Er is voortschrijding, ook in de verharding. De welgemeende noodiging des Evangelies is den verworpene een reuke des doods ten doode, volgens Gods *geopenbaarden* wil. Genade ontvangt deze niet. Hij *verhardt*.

H. D.

"GENADE" VAN GOD DIE TEN VERDERVE VOERT

Op onze kritiek op DE BRIEF VAN JUDAS door Ds. H. Bultema, opgenomen in het Januari nummer van de Standard Bearer, gaf de geachte schrijver van het betrokken geschrift acht, en hij reageerde daarop door in No. 23 van den Zesden jaargang van DE BEREER (7 Mei, 1925) nog eens zijne verklaring van JUDAS 4 in herdruk op te nemen, alsof *wij* slecht hadden gelezen.

De moeite, die Ds. Bultema zich gaf na onze kritiek, met onze toetsing van zijne vroeger gegeven uitlegging, leidde den bekenden leeraar uit Muskegon dus tot volharden bij het eenmaal ons en het publiek overgeleverde uit zijn mond en pen.

Wij meenen verstandig te doen door onzerzijds nu maar over *deze* "kwestie" het zwijgen toe te doen.

We willen echter thans hier even iets anders aanteekenen voor de kinderen der menschen onder ons, die nog lust hebben tot lezen en nog tijd hebben voor onderzoek en nadenken; voor hen, die nog liefde hebben voor de Gereformeerde waarheid.

In den kamp, dien de leiders der groote meerderheid in de Chr. Geref. Kerk volgen tegen de "enkele predikanten," die met kracht zich hebben verzet tegen de onschriftuurlijke Drie Leerpunten van de Synode van 1924, ontvangen de kerkelijke hoofdmannen van allerlei kant steun van "weldenkende," "veelzijdigheid"-beminnende, niet-"dwalende" schrijvers en sprekers, zoo in Nederland als in de Vereenigde Staten.

En als de meerderheid der massa aan zijn zijde te hebben ook voor het kerkelijk, leerstellig, Schriftuurlijk-geestelijke leven des christens bewijs is voor het goed recht en de waarheid van een zaak, dan zeker begrijpt een ieder, dat Professor Berkhof in zijn pijnstillende brochure-met-gebruiksaanwijzing: "De Drie Punten in Alle Deelen Gereformeerd," met bescheiden trots en gepaste verheugenis kon wijzen op den lof, die voorname leiders in de Gereformeerde Kerken van Nederland hadden voor de drie (Gode-vijandige) Punten der Kalamazoosche Chr. Geref. Synode, wegens "de wijsheid en bezadigdheid, die daarin zich openbaarde." —

Doch om op de hulp en den steun "van allerlei kant" terug te komen, waarvan wij hierboven melding maakten, het volgende: Behalve dat in Nederland de kerkelijke en Anti-revolutionaire pers doorzogen is van Gemeene Gratie essence, en door wisselblad, partikuliere correspondentie, en de verrukkelijke opwekkingslectuur geschonken door Prof. H. J. G. Van Andel, van het Calvin College, van den man wiens oogen verlicht waren, en die in de Chr. Geref. Kerk van NA de Kalamazoosche Synode het Verloste Jeruzalem en de Triumfeerende Kerk meende te kunnen en te moeten aanschouwen —, de belangstelling zich voor een oogenblik spitste op het land, dat wel dat der vrijheid werd genoemd door Dr. A. Kuyper Sr., den groot-ontwikkelaar der Neo-Calvinistische Gemeene Gratie leer, het oord "waar zich Gods Gemeene Genade het heerlijkst en het volledigst heeft ontplooid," — kwam ook op het eigen erf der historie, van meer dan één zijde buiten den privaten kerkelijken hof, bijstand opdagen en deelneming.

Van de Gereformeerde Kerk in Amerika b.v. in *De Hope* herhaaldelijk.

En ook uit den kring dier Pre-Millennialisten, die in Ds. H. Bultema, van Muskegon, den anders wel in Chr. Geref. Kerkorgaan meewarig beglimlachten "fanaticus," hun leider en raadsman zien.

Van een loopgraven-strijd door dezen leeraar tegen ons "Protesteerende" Chr. Gereformeerden uitgevoerd onlangs, dachten we nu toch even te moeten rapporteeren in ons blad, aan onze hoplieden en vendeliers. —

— "Lees dit (boekje) en ge zult alles van de Algemeene Genade afweten," zoo meldde De Bereër van 22 April l.l. omtrent een brochure, door Ds. Bultema in het licht gegeven onder den titel: "WAT ZEGT DE SCHRIFT VAN DE ALGEMEENE GENADE?"

— "Dit boekje geeft in kort bestek ALLES van hetgeen de Bijbel zegt van de Algemeene Genade," meldde De Bereër van 7 Mei, 1925.

De hoofdredacteur van De Wachter zeide 3 Juni l.l. zoo vriendelijk — (want kwam dit boekske van Bultema niet recht goed te pas om de stompzinnige onrechtzinnige Drie Punten van "belijdenis-uitbouw" der Synode van 1924 voor "het geloovige volk" rechtzinnig te maken?": "Ook dit boekje doet zijn nut ter rechtvaardiging van het Synodaal besluit beide in de handhaving van DE WAARHEID DER GEMEENE GRATIE en in de waarschuwing tegen overdrijving (van die leer)."

Wel kwam Ds. Keegstra door deze verklaring wat in botsing met Professor Berkhof, doch zoo iets moet men maar over het hoofd zien, of broederlijk vergeten. Dat is het gemakkelijkst. En het is de eerste maal niet, dat de eminente leiders der kerk, die aller geloof voor zich opeischen, elkaar soms allerkluchtigst omkegelen in hun goed betaalde schrijverij.

Alles kunnen wij tóch niet begrijpen van God en godsdienst, van leer en geloof," zei onlangs Ds. Zwier, die zijn best nog eens weer deed om de dwaalleer der Gemeene Gratie voor het Wachter publiek "Bijbelsch" en "Oud-Gereformeerd" op te toomen, en deze contrarieerende leer met die van de anti-these in een "heilig" huwelijk te verbinden; en "wij moeten maar kinderlijk blijven gelooven"! Een echt kooltje voor de vrome doofpot.

Zie, Prof. Berkhof schreef onlangs: "De Synode der

Chr. Geref. Kerk van 1924 heeft de Gemeene Gratie geheel links laten liggen, en daaromtrent niet beslist. Want niemand wist ook WAT ze was, al geloofde men met hart en ziel, DAT ze er was! De Drie Punten hadden dan ook met de kwestie der Gemeene Gratie niet van doen."

Zeer zeker: De Neo-Calvinisten, ook het bestuur van het Chr. Geref. Kerkgenootschap hebben hun grot van Lourdes!

En wat DURVEN betreft bij hen, omtrent wat waarheid, geloof, Geref. leer zou zijn en Gode waardig, — men zou ze allen voor "prize fighters" aanzien!

Onder "Book Review" in de "Reformed Herald" van Juli l.l. (dat nieuwe blad saamgesteld en vermengd met broos ijzer en modderig leem, van onzekere vale kleur, en dat duidelijk laat zien aan de bijeengaring der schrijvers hoezeer de "synthese" plaats maakte voor de "antithese") schonk Prof. Berkhof ook aan Bultema's "Algemeene Genade" geschrift, (een uitbreiding van wat ZEw. vroeger reeds uit zijn pen deed vloeien en van zijn lippen deed uitgaan), de eer van een bespreking, en meende ZHG. te moeten constateeren: "Ds. Bultema heeft in deze brochure voldoende aangetoond, dat wij in de leer der Algemeene Genade een volkomen Schriftuurlijke gedachte hebben."

Een onzer vrienden gaf ons het hier meergemelde werkje van Ds. Bultema ter lezing en verzocht ons oordeel daarover.

Daarom hebben wij het doorgelezen, en vergeleken met wat wij wel eerder dienaangaande van Ds. B. hadden gelezen en uit zijn mond vernomen, terwijl wij voorts onze gedachten lieten gaan in andere richting betrekkelijk deze zaak.

In dit werkje, dat onzes inziens geheel langs de kwestie der Algemeene Genade of Gemeene Gratie heengaat, zooals die zaak zich voordeed in de Chr. Geref. Kerk, verleden jaar vooral, en werd "beslecht" (tot herstel en gezondmaking van die Kerk na zoovele en ernstige crisissen, volgens Prof. Van Andel), wordt in acht hoofdstukken een en ander gezegd over: Het begrip *Genade* in de Heiligee Schrift; Het begrip Algemeene *Genade* (waar bij verklaard wordt, dat het woord *genade* in de Heilige Schrift beide in de oorspronkelijke talen en het Bijbelsch gebruik ervan, "ons het volste recht geven om te spreken van algemeene genade); De oorsprong der Algemeene Genade (die in Gods liefde tot Zijn schepsel zou liggen); Gods liefde; Gods weerhoudende (algemeene) genade; Het algemeen welmeenend aanbod van Genade (waarin de gewone verwarring van het bevel tot prediking en tot getuigen te vinden is, het valsche, het ONbegrip van Bijbelsche Gereformeerde prediking); het goed doen van ongeloovigen; en het gemis aan Bijbelsche Eschatologie.

Die het geschrift hier bedoeld gelezen hebben onder onze menschen, zullen opgemerkt hebben, dat niets nieuws, niets hun onbekends of ongewetens wordt gegeven daarin.

We hebben zulke uitleggingen en toelichtingen herhaaldelijk in den laatsten tijd gehoord en gelezen over "Goddelijke genade" en "goede werken," zonder dat, tegenover de leer der Schrift omtrent zonde en genade zooals die door de leeraren Danhof en Hoeksema uit de Schrift werd teruggebracht tot het volk Gods, tot de Gemeente des Heeren, eenig bewijs, dat gelden kan werd aangevoerd.

Professors noch kerkorgaan-schrijvers hebben tot heden de bewijzen door de twee "dwalende" broederen (die niet eens meer "dominees" mogen genoemd worden volgens sommige vragers in domineesblad en kerkorgaan! O! Heilige onnoozelheid!) voor hunne beschouwing publiek gemaakt herhaaldelijk, kunnen ontkennen of weerleggen. Men ignoreert ze liever, en oreert en refereert er verder voor de kudde maar vroom-bedriegelijk op los.

Wat Ds. Jan Karel Van Baalen niet anders dan heeft moeten toestemmen in zijn binnenkamers-gesprek met Ds. Danhof, en niet anders heeft *kunnen* doen, werd helaas niet publiek.

Ook Ds. Bultema raakt aan hetgeen de Heilige Schrfit duidelijk leert betrekkelijk den doodstaat van den natuurlijken, in zonde gevallen mensch, en opzichtens de redding van den door God van eeuwigheid in Christus aangezienen mensch, *niet*, met zijn zeuren over een woord en zijn verwarren van dingen die de Gereformeerde thuisbrengt onder de leer van Gods Voorzienigheid, om zoo te spreken.

Het boekje is dan ook niets anders dan overdorschen van uitgeslagen stroo voor ons strijders voor de waarheid der Schrift aangaande God en den mensch, rakende zonde en genade, betrekkelijk Gods verkiezende liefde tot Zijn volk, en ons leven als Verbondskinderen.

Wij willen niet anders dan de zuiverheid van Godes Woord geprezen rein bewaren, en dientengevolge niets weten van een Neo-Calvinistische Algemeene Genade, die een logenleer is.

Wij "loochenaars" der Algemeene Genade trekken wel, volgens Ds. Bultema, "het gansche gebouw der heilige godgeleerdheid in meerdere of mindere mate scheef" —, doch de vraag is, wat de geachte architect uit Muskegon onder "heilige godgeleerdheid" verstaat, en ook, of het standpunt van den beziener, toen hij ons "loochenaars" bekeek, wel waterpas is geweest.

Voorts bleven, zooals wij reeds aanmerkten, de blinde geloovigen aan de Kuyperiaansch-Bavincksche dwaalleer der Gemeene Gratie hier te lande, de nog-niet-over-hunbenauwdheid heengekomen Synodale en Classicale triumfators en kerkbrandblusschers in West en Oost, nalatig om eerlijke argumenten te geven tegenover de Schriftspraak, ter zake dienende, van de "eenzijdige" en "dwalande," doch tevens "goed Gereformeerde" en "fondamenteel-zuivere" broeders.

Ds. Bultema in zijn: *"Wat zegt de Schrift van de Algemeene Genade"* doet dat ook niet. Hij brengt niets verder. Hij slaat er naast. Doet het zijne er aan toe om de verwarring op dit punt bij de "loyale" leden der Synodale Chr. Geref. Kerk, onder minkundige en trage menschen in Geref. kringen, nog grooter te maken.

Hij heeft, evenmin als de tegenwoordige leiders in de

Chr. Geref. Kerk, oog voor wat de kracht en de pit en het hart der Geref. kerkleer betreft, die slechts de Schrift aanvaardt voor bepaling van wat goed is en kwaad, van wat God en Godes is, en van de *hemelsche* — niet aardsche —, taak die een knecht Gods heeft op aarde, een kind des Huizes, waarin de Tweede Adam het Hoofd is.

Het is misschien niet anders te verwachten, hoezeer de leider der Bereër gemeenten ook, meer dan de voormannen in de Chr. Geref. Kerk, de toeneming van afval ziet in de "kerk," het bederf in de wereld, de ontwikkeling der zonde, de toebereiding van de komende gerichten Gods.

En toch, de zaak waarom het ging verleden jaar, en daar vóór, in de Chr. Geref. Kerk, of de Schriftvreemde leer van Dr. Kuyper's Gemeene Gratie, welke ten grondslag zelfs werd gelegd voor het rechte verstaan der Heilige Schriftuur; een theorie, die de Eeuwige, Drieënige God des Verbonds gelijk maakt aan een Romeinschen afgod met twee aangezichten, een Hemelschen Rechter die de vaten des toorns, tot het verderf toebereid, vervloekt en nochtans liefheeft en ongevraagd cadeautjes geeft (gelijk als de oudste zoon in de bekende gelijkenis — Lukas 15 — nimmer had gehad van zijn "pa," overeenkomstig Gods Woord en de Gereformeerde Confessie was, — daaraan raakt ook Ds. Bultma met geen vinger!

En hij vindt de Drie "onhelder geredigeerde," niet op de Schrift gefundeerde, maar volgens menschelijk eigengerechtig inzicht geformeerde, *Punten* wél aannemelijk en best.

Zelfs acht de door anders wel hooggeachte schrijver het noodig en nuttig (alsof wij DAT *niet* wisten), om op schamperen toon aan te merken: "dat het woord *Genade* in de Heilige Schrift in onderscheidene beteekenissen voorkomt, en *niet enkel* in de beteekenis van schulddelgende liefde Gods aan de uitverkoornen, *"zooals men ons thans wil diets maken."*

Toch, zoo zegt desondanks Ds. Bultema herhaaldelijk, "de grondbeteekenis van GENADE is *gunst, nabijkomen, naderen van God* in NEDERBUIGENDE GOEDHEID tot Zijn schepsel; en de hoofdgedachte BLIJFT ook in het Nieuwe Testament, bij alle verschil van beteekenis van het woord en het gebruik daarvan, dat GENADE is "al wat vreugd verschaft als onverdiende gunst, van verbeurde gunst die het hart verheugt."

Middelerwijl is de schrijver nog wel zoo zorgzaam en vriendelijk om te waarschuwen: "Er zij evenwel nadrukkelijk op gewezen en er aan herinnerd, dat de Algemeene genade Gods geen enkelen zondaar redt van het verderf! Dat doet alleen de Bijzondere Genade Gods." —

Wat nu te denken van een Rechtvaardig en Heilig God (het zij met eerbied gezegd) die aan verworpelingen en verdoemden nederbuigend-goedig zijn gunst verleent zoodat hun hart vroolijk wordt, terwijl Hij ze, volgens de Schrift, tot den dag der slachting bewaart en Zijn eeuwige gramschap doet ondervinden van het uur van hun ontvangenis aan? Wat een wreed spel dan!

Bedoelt nu de geachte schrijver van "Wat zegt de Schrift van de Algemeene Genade?" met "algemeene genade" geen Goddelijke Voorzienigheid, zooals die op grond van Gods Getuigenis door de Gereformeerde leerboeken wordt beschreven en onderwezen; speelt hij dus *niet* onwetenschappelijk en oneerlijk met woorden, — wat dan te denken van een "genadig" en liefderijk God, die aan den grooten hoop van menschen, inzonderheid aan hen die buiten Christus zijn en op wien de toorn Gods blijft liggen, allerlei moois en goeds geeft, om zoo tot den mensch nederbuigend te *naderen* (en NADEREN is in Goddelijke gunst zaligend-kennen en gemeenschap beoefenen), en die beklagenswaardige wezens per slot van rekening toch in de eeuwige rampzaligheid doet verzinken?

Een "genade," verbeurde gunst, Bondsgodsvriendschap, Vaderlijke trekking, die tot verderft voert! Wat duivelsche wreedheid!

't Komt ons echter niet zoo heel vreemd voor, dat Ds. Bultema in zijn betoog en verklaren telkens in botsing komt in deze met "het heilig recht, dat Gods bevel ons zegt," en met het verdere beweren in zijn eigen boekske.

Het gebeurde wel eerder in zijne geschriften, als daarin door hem "genade" werd behandeld, en algemeene genade aan de orde werd gesteld.

Zoo is ook dit boekje vol van krasse veronderstellingen en eenzijdige redeneeringen, naast groote tegenstrijdigheden.

Hoe ondiep, en koddig zelfs, of hier en daar in het nu door ons besproken geschrift van Ds. B., — dat zelfs van de oude "belijdenis-uitbouwers" der Chr. Geref. Kerk en derzelver geloofsrechters omtrent genade en deugd voor de "geloovigen," op z'n Wageningsch-Weekbladsch een knik en lach van goedkeuring verkreeg, — wordt geredeneerd, blijke b.v. uit het volgende (zie blz. 13 van het aangehaalde geschrift: "God *mengde* zijne (algemeene) genade in den vijfvoudigen *vloek* over Adam en Eva. Want de vervloekte mensch kreeg nog brood, en Eva kreeg nog kinderen (na den val).

We willen niet meer aanhalen van dien aard uit de brochure, hoewel wij ten eenenmale niet verstaan, hoe een theoloog, die, als Ds. B., de Heilige Schrift kinderlijk geloovig wil aannemen en geheel tot zijn recht wil laten komen voor het leven der Gemeente Gods, instemmen kan met de dwaze en God smadende leer, dat God lief heeft dien Hij haat; gunstig is gezind jegens degenen die Hij vervloekt; vreugd verschaft aan hen dien Hij de hel en het eeuwige vuur bereidt; een "box candy" en "Jazz music" schenkt aan goddeloozen, die Hem dagelijks in het aangezicht spuwen en hun tong tegen Hem uitsteken.

En heel het Boek Prediker zou DAAR zijn als een commentaar op de Algemeene Genade Gods? Op zoo een monsterachtige uitvinding van menschen wier geleerdheid hen bij het bedenken van deze onzinnigheid van ware Godskennis verdwalen deed? *Eccleciastes* zou "Algemeene Genade" nader verklaren en duidelijk maken? Het boek der wijsheid dat de ijdelheid der ijdelheden illustreert, en waarin "de Koning over Israël" zoo overtuigend zegt (2 vers 16): Want God geeft wijsheid

en wetenschap en vreugde den mensch die goed is voor Zijn aangezicht; maar den zondaar geeft Hij bezigheid om te verzamelen en te vergaderen, opdat hij het geve dien die goed is voor Gods aangezicht?

En het hoog-ernstige en goddelijk-wijze slot van het prachtig-verheven (hoewel geen kindermelkspijs bevattende) boek zou "Algemeene Genade" leeren?

Dit slot: "Van alles wat gehoord is, is het einde van de zaak: Vrees God en houd Zijne geboden, want dat betaamt allen menschen. Want God zal ieders werk in het gericht brengen met al wat verborgen is, hetzij goed hetzij kwaad."

We moeten soms wel haast denken, dat Ds. B., wat hij schreef, in haast heeft neergepend, zonder na te zien, wat hij wel leverde voor het publiek dat gewoon is meer te doen dan slechts op alles ja te knikken en dat zalig te vinden.

Neem b.v. eens wat op blz. 16 gezegd wordt in de voornoemde brochure: "De Psalmist zegt in Psalm 36: 'Gij behoudt menschen en beesten.' Laat dit nu Gods onderhouding zijn, zoodat dit behoort tot de Voorzienigheid Gods, het wijst dan toch op Gods algemeene liefde, goedheid en gunst jegens de goddeloozen." Wat nu hiervan, zoo vragen wij, te denken?

Is, wat Gods Woord ons leert van de voortdurende zorg des Scheppers van hemel en aarde nu onder een verkeerd hoofd gebracht in onze belijdenisschriften? En moet daar nu staan *Gods algemeene genade?*

En spreekt, volgens Ds. B., de Schrift zich tegen, als ZEw. de Schrift laat zeggen, dat God de goddeloozen liefheeft, gunst bewijst en tot zich doet naderen om met Hem in gemeenschap te doen komen, terwijl diezelfde Schrift nooit anders leert, dan dat God de zondaars en goddeloozen haat en van de aarde verdelgt? Wat voor bewijs heeft Ds. B. voor zijn in-den-grond-goddeloos beweren, dat God de Heere menschenkinderen, die vaten des toorns zijn tot het verderf toebereid, die buiten Christus zijn, en die Hij dus niet KAN en MAG beminnen; die Zijne vijanden zijn en die Hij vervult met Zijn schrikkelijken toorn, — lief heeft, goedgunstig is?

De vrucht van zoodanige nederbuigende goedheid Gods zou dan bij die kinderen des duivels het volbrengen van de lusten des vleesches mee uitwerken en het in moedwillige ongerechtigheid ten onder houden van alle Gods goede gaven?

En och, *De Prediker* helpt den geachten schrijver geen zier met zijn vreemde en tegenstrijdige denkbeelden aangaande "genade," etc.

De demonstratie van de IJdelheid van het aardeleven, van het leven in ongunst Gods, van den natuurlijken mensch, van den wereldschen arbeid, van den dwazen mensch onnutte cultuur, van den aan zich zelf overgelaten zonde knecht, die de goede gaven Gods in schandelijkheid of eigen waan verkwist, door den "Prediker" in zijn diepzinnig Boek gegeven, zijnde door den Geest verlicht en geleid, zou een verklaring en uiteenzetting zijn van 'n Algemeene genade die God in onderscheiding van zijn Bijzondere Genade, het sterkst en overvloedigst aan onwedergeborenen en verworpelingen bewijst?

Het Goddelijk-wijze Boek *Prediker*, dat ons in hoofdzaak en nadrukkelijk leert een toekomstige vergelding, en, terwijl het echt-menschelijk opmerkt, dat in dit leven oogenschijnlijk de goddeloozen de overhand hebben en de menschen als de beesten vergaan, toch tot de slotsom komt, dat "God te vreezen en Zijn geboden te bewaren" de eenige en algeheele taak en troost is van den mensch? Hoe KAN het toch geschreven en gezegd worden door iemand die blijkbaar theologisch NIET scheef wil trekken wat recht op moet blijven staan, en die zelf beweert in 't lood te timmeren als godgeleerde en Schriftverklaarder?

Nog eens, van tegenstrijdigheden gesproken: Genade, ook algemeene genade, is, volgens Ds. B., verbeurde liefde Gods, nederbuigende goedheid Gods; en de vrucht daarvan is, dat de zondaar door ie algemeene goedheid NIET wordt gered van het verderf, maar zich in het kwaad verhardt!!

Genade, ook algemeene genade, is, volgens Ds. B., het naderen van God tot zijn schepsel, dat evenwel van Hem afgekeerd is en niet van God wil weten, en onder Gods vloek ligt en Zijn blijvenden toorn; maar die nu, door die overbuiging Gods tot hem (hoe gedrochtelijk toch en afschuwelijk, zoo iets van God den Heilige en volmaakt Rechtvaardige te durven veronderstellen!) heelemaal niet tot bekeering komt, maar evenwel half en half goed leert doen, en van kwaad te doen ingetoomd wordt?

En al die "algemeene genade" die ten slotte toch, ondanks alle moeite van GOD (let wel: Van GOD, den Almachtige, niet van een hulpeloos menschje) — den begenadigden verworpeling ter helle doet varen, zou zijn oorsprong vinden in Gods liefde tot Zijn schepselen? Zoo leert Ds. Bultema in zijn boekske: "Wat zegt de Schrift van de Algemeene Genade?"

Bladzijde 12 van dit boekje, dat "alles zou zeggen van algemeene genade," beweert ook het volgende: "Adam vóór den val, had reeds genade, want alles wat hij had was gunst, liefde van God?"

Dat Adam Gods liefde deelachtig was vóór den val is buiten kijf. Maar genade, algemeene genade, die *ook* verbeurde gunst Gods is, volgens Ds. B., ongehouden goedheid Gods, hoe is dat mogelijk?

Was de mensch dan vóór den val ook reeds een zondaar, die geheel of halverwege tot betering moest komen en deugdbetrachting? Iemand, die in zonde dood was, en van Gods gemeenschap weggedreven?

Wordt nu uit zulk een dooreenhutseling van zaken en dingen eens wijs.

"Korten tijd na den zondvloed was er drieërlei vloek, zegt Ds. B., in hetzelfde geschrift, "waarin (sic) ook weer de algemeene genade valt waar te nemen. Er was namelijk leeftijdsverkorting, spraakverwarring, volkerenverstrooiing!" Dus het gericht Gods in het dal van

Sinear was een nederbuigend naderen van God ten goede van de menschen, die Hij om hun hoogmoed en Hemnaar-de-Kroon steken strafte? Zegen voor het goddeloos rot, dat in euvelen moed en duivelsche waan God tartte? Liefde Gods tot goddelooze verharden in een oordeelend ingrijpen Gods?

Maar hoe is het? Verstaan vele theologen de Schrift totaal niet meer?

Moeten we, als *zij*, gaan lezen wat er niet in staat vermeld noch bedoeld is?

Zie, zegt de bekende leider der Bereërs die zich noemen naar de christenen die edeler waren dan die van Thssalonica, "Algemeene Genade staat tegenover het valsche Joodsche partikularisme van Jona, die dacht dat er voor Heidenen geen genade was; dat die slechts voor Israël gold."

En later, achter in het boekske, zegt dezelfde voorganger: "Nu gevoelt men, hoe licht men er toe kan komen om de tegenwoordige (algemeene) genade te loochenen, zoo men de toekomende glorie der wereld (door het volk der Joden te brengen, volgens Ds. B. — G. V. B.) ontkent. Eerst wanneer men het oog geopend heeft voor de toekomstige heerlijkheid der gansche wereld en van alle volken, wordt de algemeene genade zulk een vanzelf sprekende waarheidsspreuk van de toekomende glorie van de gansche schepping. Eerst dan verstaan wij recht, wat het zegt, dat reeds van eeuwigheid des Zoons vermakingen waren met de menschenkinderen, Spreuken 8 vers 31; dat alle einden der aarde zich tot Jehova zullen bekeeren."

Neen, WIJ verstaan er totaal niets meer van. 't Is ons alles onbegrijpelijk. En het beste zal zijn, dat we nu maar eindigen met ons nalezen van wat Ds. B. meende wereldkundig te moeten maken aangaande "Algemeene Genade."

Tot ons leedwezen kunnen wij niet loven wat Ds. B. schreef daaromtrent. Maar hij heeft dan toch de dankbare knik uit de verte gehad van de kerkleiders uit "Jericho," die zijn welkome hulp waardeerden.

Wel zeker hebben indertijd Dr. Hylkema en Dr. Haitjema in Nederland voor een groot deel waarheid gesproken, als zij in hunne beschouwingen en kritieken over *Oud- en Nieuw Calvinisme* en over de Kuyperiaansche leer der *Algemeene Genade* stelden, dat er bij de Neo-Calvinisten — (en dat zijn allen die de theorie der Gemeene Gratie van Kuyper geheel, voor ¾, of voor ½ aanvaarden) — groote onrust in het denken heerscht, gemis is aan samenhang, tweestrijd van begrippen en verwarring van denkbeelden.

Wij meenden reeds enkele jaren geleden inzake *Genade* ook bij Ds. Bultema de rechte begrippen en onderscheiding niet te vinden.

En toch is de Heilige Schrift in dit opzicht volstrekt niet onduidelijk, en zijn de Gereformeerde Belijdenisschriften, mits men ze niet verkeerd leest en verdraait, ook helder genoeg.

G. V. B.

"WAARACHTIG EN GETROUW"...?

In de "Vragenbus" (Wachter-Nommer 32) geeft Ds. J. Manni op de opzettelijk-scheef-ingekleede vraag van Ds. J. Keizer den vrager zulke scheeve — "ik had haast gezegd duivelsche" antwoorden, dat het alle perken van voorzichtigheid, welgemanierdheid en kieschheid verre te buiten gaat en waarin hij alle orde van rechtsspraak ten eenenmale als met voeten treedt!

De "Vraagbaak" (Vertrouwd persoon!) vangt zijn antwoord aan met te zeggen: "De 'Standard Bearer' lees ik niet." (Natuurlijk niet; dat geschuwde, gevloekte (wijl "gevreesde!") blad mocht ZijnWeleerwaarde, door het wel te lezen, te kwader ure eens de schellen van de oogen doen vallen en hem doen zien en verstaan, de gruwelen die in onzen huidigen tijd in de Christelijke Gereformeerde Kerk in dit land — met name door het gros harer "Leiders" — gepleegd worden!)

Ds. Manni zegt voorts: "Maar ik vertrouw dat Ds. Keizer ons de vraag juist geeft, zooals deze uit het lezen van de 'Standard Bearer' opkomt; ja, de woorden juist weergeeft." —

"Vest op Prinsen geen vertrouwen," Ds. Manni! want ook in dit geval blijkt weer dat ze niet steeds betrouwbaar zijn, en dat een Prins — in deze kromme zaak niemand minder dan "ZijnWeleerwaarde," Ds. J. Keizer van Kalamazoo — alles-behalve-"Prinselijk" durft handelen ten opzichte van zijnsgelijke (dien hij "zijn meerdere" weet te zijn, hetgeen hij geruimen tijd geleden reeds ongevraagd verklaard heeft) ja — liegen durft en dat ook op de meest-onbeschaamde wijze doet en deed in het aaneen-koppelen van de zindeelen (uit de gewraakte "Standard Bearer") die hem pasten tot samenstelling van zijn — "ik zou haast gezegd hebben duivelsche" — vraag! Want vast staat, dat hij die vraag op slinksche manier in elkaar heeft gezet, en zulks klaarblijkelijk met de bedoeling, een antwoord uit te lokken dat den verbannen Leeraar — indien mogelijk — nog verder van huis zou mogen bannen .... !!

Maar Ds. Manni brengt het er niet minder "Loyaal" — "ik had haast gezegd" niet minder duivelsch — af; want toch: door de "Standard Bearer" NIET te lezen, teekent hij, zonder vooraf te onderzoeken of deze dingen alzoo zijn, den schrijver van het stuk — waaruit Ds. Keizer zijne "fataal-opgestelde, leugenachtig vraag" bij elkaar scharrelde — als een leugenaar — wat zeg ik —? als een werktuig — en kind des duivels .... !!

"Haast iets zeggen" — Ds. Manni! — beteekent hetzelfde als "ronduit, vrijuit, zonder omwegen iets zeggen!" Verlangt u bewijzen voor die bewering? hier zijn er: "Maar Ik zeg u, dat zoo wie eene vrouw aanziet om dezelve te begeeren, die heeft alreede overspel in zijn hart met haar gedaan." (Matth. 5:28.) "Een iegelijk, die zijnen broeder haat, is een doodslager." (I Joh. 3:15.) "Door het geloof heeft Abraham, als hij verzocht werd, Izaak geofferd, en hij, die de beloften ontvangen had, heeft zijnen eeniggeborenen geofferd." (Hebr. 11:17.)

Die waarheden wilden Ds. Manni ongetwijfeld niet te binnen schieten op het moment dat hij die "liefelijke" taal neerschreef!

Is het Ds. Manni niet bekend dat Ds. J. Keizer dweept met "puntjes"? — niet slechts met de zoo-hoogelijk-geroemde, befaamde — doch niet minder beruchte, als onschriftuurlijk verworpene "Drie Punten," doch ook — en vooral in ZijnWeleerwaarde's manier van "Schriftverklaring" wanneer het er om gaat, "Broeders-van-'t-zelfde-Huis" den voet dwars te zetten! Ds. J. Keizer heeft een "Manie," en Ds. Manni wordt, door onberaden en onbekookt te antwoorden op het uitvloeisel van die "manie," de dupe van die — "ik had haast gezegd" vervloekte — "manie"!

Ds. J. Keizer scharrelt uit de Schrift of uit geschrijf — al naar hij 't noodig acht voor de rust van zijn gemoed — hier een zin en daar een woord en ginds een brokstuk op en koppelt die verschillende deelen en deeltjes dan door middel van puntjes (op die manier:....) aaneen, zoo, dat een en ander een schoon geheel vormt, — zoo schoon —, dat de verklager der Broederen in de hel er om grijnslacht.... !! En dan schijnt Ds. Keizer tevreden en Ds. Manni heeft (in heiligen toorn(?)) Ds. Keizer "over het paard getild" en — sprong er zelf ook tegelijkertijd over.... !

Deze — en dergelijke staaltjes van onbesuisd-oordeelvellen brengen in herinnering zekeren President van zekere Synode, die er al evenmin als meergenoemde Weleerwaarden "een been in zag," "Broeders" te doodverven als "dwalenden, ketters, muiters, scheurmakers" en meer van die liefelijkheden die heden ten dage in de "Christelijke-Gereformeerde Kerk" opgeld doen, — zonder (volgens 's mans eigen openlijke verklaring vanaf zijn eergestoelte!) hunne geschriften te hebben gelezen en zonder het der moeite waard te achten vooraf onderzoek te doen op het terrein waar zulke scheeve — "ik zou haast gezegd hebben" duivelsche — voorstellingen uitgebroed zouden zijn.... !!

Wij wenschen beide Broeders "Geluk" met het kostelijk stuk werk, door hen gezamenlijk geleverd! Ze mogen er "prat" op gaan. Doch wat ons betreft — wij blijven voorshands nog maar aan deze zijde van het paard, want.... aan gene zijde dreigen gevaren des doods en der hel!!

Ds. J. Keizer mag onzentwege zijne "Drie-Punten-Belijdenis" vasthouden indien ZijnWeleerwaarde meent dat die hem waarlijk "het Houvast" bieden kan; maar dat hij dan toch in elk geval zijne "puntjes-manie" er aan geve (dat middel van den duivel, waardoor reeds zoovele waarheden in Gods woord tot leugentaal zijn verwrongen — althans — getracht is zulks te doen—) en dat hij voortaan eerlijk en ridderlijk voor den dag kome en niet voortga, de waardigheid van zijn eervol Ambt te grabbel te gooien en oorzaak te geven dat andere Dienstknechten Gods hem daarin navolgen! —

B. A. HENDRIKSEN.

HE REDEEMED ME

The tears of a slave girl just going to be put up for sale drew the attention of a gentleman as he passed through the auction mart of a Southern slave state. The other slaves of the same group, standing in line for sale like herself, did not seem to care about it, while each knock of the hammer made her shake. The kind man stopped to ask why she alone wept, and was told that the others were used to such things, and might be glad of a change from the hard, harsh homes they came from, but that she had been brought up with much care by a good owner, and she was terrified to think who might buy her. "Her price?" the stranger asked. He thought a little when he heard the great ransom, but after a little paid it down. Yet no joy came to the poor slave's face when he told her that she was free. She had been born a slave, and knew not what freedom meant. Her tears fell thick and fast on the signed parchment, which her deliverer brought to prove it to her. But she only looked at him with fear. At last he was ready to go his way, and as he told her what she must do when he was gone, it began to dawn on her what freedom was. With the first breath she said, "I will follow him! I will serve him all my days." And to every reason against it she only cried, "He redeemed me! He redeemed me! He redeemed me!" When strangers used to visit that master's house, and noticed, as all did, the loving constant service of the gladhearted girl, and asked her why she was so eager with unbidden service night by night and day by day, she had but one answer, and she loved to give it—"He redeemed me! He redeemed me! He redeemed me!"

And so let it be with us. Let us serve Jesus as sinners bought back with His blood; and when men take notice of the way you serve Him, the joy that is in your looks, the love that is in your tone, the freedom of your service, have one answer to give—"He Redeemed Me!"

B. J. D.

FEAR NOT

Fear not the hour of deep despair!
For sometimes, Hope's bright pinions there
Are plumed in direst, deepest night
For many a shining sunrise flight!
The artist of our souls knows best,
And pencils lights and shadows where
Each life hath need — or toil or rest,
Glad joy, and sometimes deep despair!
The valley's mist, the mountain's gleam,
The forest gloom, the field, the stream,
Each varying scene is known to Him
Who paints — ah, then, shall not the dim,
Dark hour of grief where souls must plod
Be known to the Master Painter, God?

Rufus Lee Dodd.